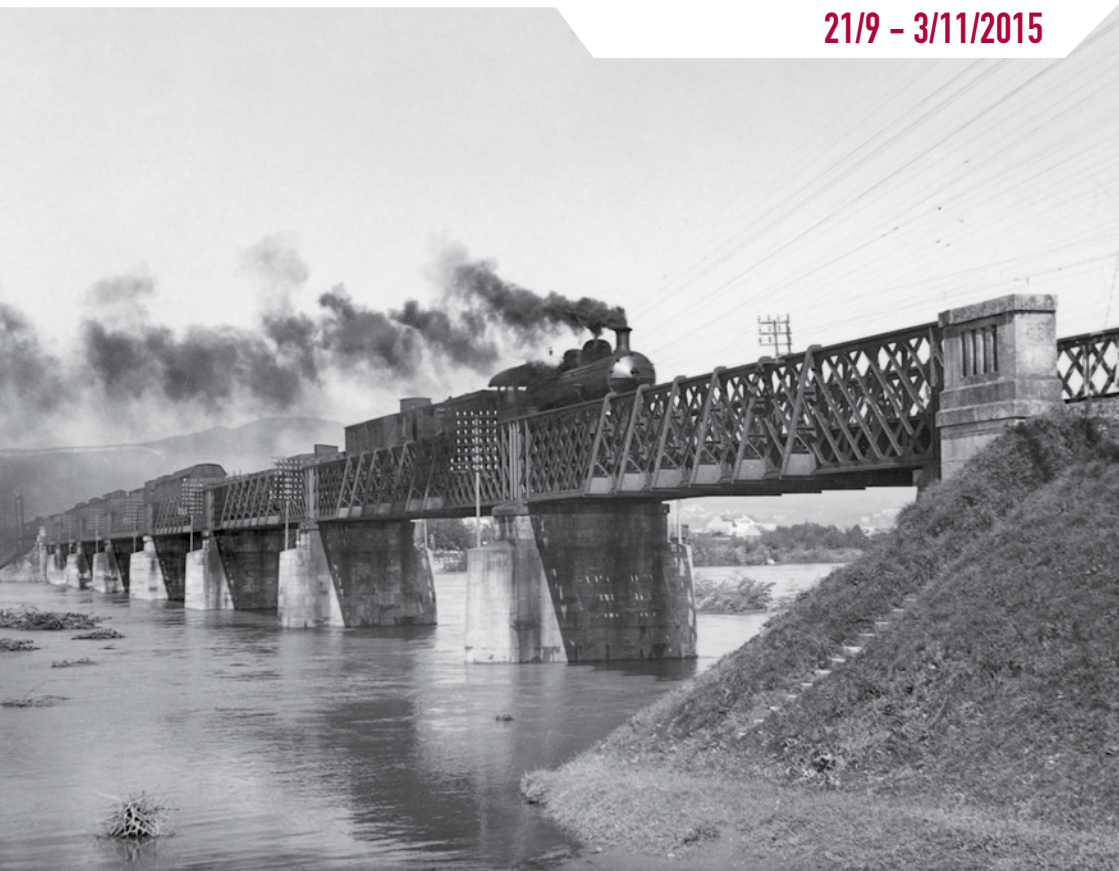

21/9 - 3/11/2015

DANI EUROPSKE BAŠTINE

UVOD	4
OTVORENJE	6
ZAGREB	13
SISAK	29
SLAVONSKI BROD	44
KRIŽEVCI	47
VELIKA GORICA	49
OSIJEK	53
KRAPINA	55
LEPOGLAVA	57
KRAPJE	59
POŽEGA	62
BENKOVAC – MEDVIĐA	64
VUKOVAR	67
SAMOBOR	69
TROGIR	76
RIJEKA	77
KARLOVAC	81
ŠČITARJEVO	83
ŠIBENIK	84

DANI EUROPSKE BAŠTINE

Ideja obilježavanja Dana europske baštine s ciljem povezivanja europskih zemalja putem kulturnopovijesnih vrijednosti kao zajedničkog kulturnog naslijeđa europskog kontinenta rođena je 1985. godine u Granadi, u Španjolskoj. Mnoge su europske države prihvatile inicijativu te je s godinama manifestacija Dana europske baštine dobila sve više na značenju. Cilj je uspostavljene manifestacije širenje znanja i svijesti, kako o vlastitom kulturnom naslijeđu, tako i o vrijednostima drugih kultura, mogućim interakcijama, međusobnoj toleranciji i poštovanju. Zadatak je obilježavanja Dana europske baštine višestruk: senzibiliziranje građana za kulturnu raznolikost i bogatstvo Europe, stvaranje povoljne klime za međukulturalni dijalog i poznavanje bogatog europskog kulturnog mozaika, borba protiv rasizma i ksenofobije, poticanje na toleranciju prema strancima u Europi i jačanje osjećaja identiteta i zajedništva svih Europljana te poticanje Europe da se suoči s novim društvenim, političkim i ekonomskim izazovima. Kvaliteta, brojnost i raznolikost događanja, teritorijalna zastupljenost u većini europskih zemalja, kao i velik broj posjetitelja, pridonose rastu popularnosti i značenju obilježavanja Dana europske baštine iz godine u godinu.

Ovoj se inicijativi pridružila i Republika Hrvatske 1995. godine, kada je posavsko selo Krapje tadašnja Državna uprava za zaštitu kulturne baštine proglasila selom graditeljske baštine. Od tada se kontinuirano, već punih 20 godina, obilježavaju Dani europske baštine u brojnim naseljima diljem Hrvatske organiziranjem svečanih sjednica, izložbi, radionica, promidžbi publikacija posvećenih kulturnoj baštini, prezentacija obnovljenih kulturnih dobara kao i prezentacija konzervatorsko-restauratorske dokumentacije obnove i sl.

Dani europske baštine u Hrvatskoj 2015. godine, u organizaciji Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, obilježavaju se od **21. rujna do 3. studenoga 2015. godine**, a započinju svečanim otvorenjem izložbe *Industrijska baština Hrvatske: baština kao gospodarsko-razvojni resurs*, 21. rujna 2015. u 19 sati, u Muzeju Mimara, u Zagrebu.

Republika Hrvatska ove se godine pridružila većini zemalja Vijeća Europe prihvaćanjem zajedničke teme „**Industrijska i tehnička baština**“ kao središnje teme Dana europske baštine. Time se želi podići svijest šire javnosti o važnosti naslijeđene tehničke i industrijske baštine kao i o važnosti njezina očuvanja te potaknuti ljude na percepciju nepoznatih aspekata ove baštine i njezino sagledavanje iz različitih perspektiva.

Publikacija Dana europske baštine 2015. donosi sažete prikaze o svim prigodnim događanjima, detaljne informacije o lokaciji, datumu i vremenu događanja te služi kao vodič i omogućuje javnosti lakše snalaženje i odabir raznovrsnoga programa.

OTVORENJE DANA EUROPSKE BAŠTINE

IZLOŽBA INDUSTRIJSKA BAŠTINA HRVATSKE: BAŠTINA KAO GOSPODARSKO-RAZVOJNI RESURS

21. 9. – 15. 10. 2015.

Otvorenje u ponedjeljak, 21. 9. 2015., u 19:00 sati,
Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture, Muzej Mimara,
Gradski muzej Sisak, Pro torpedo, Rijeka

Na području Hrvatske očuvan je velik broj industrijskih postrojenja nastalih tijekom 19. i 20. stoljeća. Industrijska baština danas, u većini slučajeva svojim urbanim potencijalom te nakon valorizacije, provedene pravne zaštite i obnove kao i s kontroliranim unošenjem novih sadržaja, značajno pridonosi transformaciji prostora te sudjeluje u očuvanju arhitektonskih vrijednosti tog osebujnog dijela baštine. Izložba problematizira zaštitu uglavnom zapuštene i zanemarene industrijske baštine u nekadašnjim industrijskim centrima Hrvatske kao i njihovu moguću rehabilitaciju arhitektonskim oblikovanjem i urbanističkim rješenjem, sagledanu kroz priču zagrebačkoga paromlina, riječkih i sisačkih postrojenja, kroz priču najstarijih očuvanih primjera industrijske baštine u Osječko-baranjskoj županiji i industrijskoga grada Bata - Borovoga naselja.

ZAGREBAČKI PAROMLIN - OD SPOMENIKA KULTURE DO SIMBOLA NEKULTURE

AUTOR IZLOŽBE: Krešimir Galović, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

Industrijski kompleks nekadašnjega „Kraljevskog povlaštenog zagrebačkog parnog i umjetnog mlina“, jedan od najznačajnijih hrvatskih industrijskih kompleksa iz vremena industrijalizacije, nastajao je tijekom nekoliko desetljeća i u njegovoj izgradnji sudjelovalo je više istaknutih arhitekata, koji su djelovali u Zagrebu krajem 19. i početkom 20. stoljeća, a to su:

Janko Jambrišak, Gjuro Carnelutti, arhitektonski atelijeri Hönigsberg & Deutsch, Štefan i Kalda, Janko Holjac te Josip Dubsy.

Kompleksom dominiraju četiri objekta - visoka petokatna zgrada mlina, transmisija, skladišta i armiranobetonski silos te neizostavna i prepoznatljiva vertikalna tvorničkoga dimnjaka. Te jedinice čine jedinstvenu ambijentalnu gradsku vizuru i jedan su od parametara za određivanje vizualnog izgleda grada. Usprkos visokom spomeničkom značaju i nesagledivim razvojno-revitalizacijskim potencijalima paromlinski je kompleks zbog atraktivnosti lokacije kao potencijalnoga građevnog zemljišta namjerno prepušten sustavnomu propadanju. U tome kontekstu cilj je izložbe višeznačan i slojevit. S jedne se strane izložbom nastoji pratiti urbanističko-arhitektonski razvoj kompleksa od utemeljenja 1862. godine i građevinskih aktivnosti tijekom 20. stoljeća. Drugi sloj bavi se značenjem paromlinskoga kompleksa u razvoju hrvatske arhitekture kao i primjene novih materijala i konstrukcija. Na prvome mjestu to je upotreba

Zagrebački Paromlin 1946.

armiranobetonske konstrukcije koju nalazimo na paromlinskome silosu graditelja Josipa Dubkog (1908.). U vrijeme gradnje ne samo da je to bila prva armiranobetonska zgrada u Zagrebu nego i jedna od najviših te je imala i dalekosežan utjecaj na domaću arhitekturu. Naime, na temelju ove gradnje Dubsy je nekoliko godina kasnije bio angažiran na gradnji crkve sv. Blaža, arhitekta Viktora Kovačića, kada je izvedena i prva armiranobetonska kupola na svijetu.

METROPOLIS – KOMPLEKS SKLADIŠTA RIJEČKE LUKE

AUTORI IZLOŽBE: mr. sc. Daina Glavočić; dr. sc. Nana Palinić,
Pro torpedo, Rijeka

Objekti riječke industrijske baštine svojom brojnošću, prostornim udjelom u kvadraturi gradskoga teritorija i posebnosti pojedinačnih realizacija danas su međunarodno prepoznata činjenica, ujedno izvorište procesa kojim je grad u novije doba potražio vlastiti kulturološki brend.

Zastavica čijim je zamahom označen početak riječke industrijalizacije započela je 1750. godine, kada je u Rijeci počela s radom velika Rafinerija šećera, isprva u vlastitom industrijskom kompleksu na lokaciji Mlaka, šireći se otud gradskim i prigradskim terenskim točkama. Ta vrsta industrije, također gotovo svi modusi industrijske proizvodnje koji su lančano uslijedili, teško bi bili mogući bez izravne gradske spona s morem, točnije bez radnih aktivnosti tipičnih za morsku teretnu luku. Riječka lučka skladišta zato su od druge polovice 19. stoljeća izrasla u jedno od ključnih poglavlja riječke industrijske priče.

U tome se poglavlju amalgamiraju međunarodna dimenzija priče (skladišne objekte na hrvatskoj obali autorski mahom potpisuju mađarski i austrijski graditelji), njihova izvođačka grandioznost (kompleks Metropolis na Praškome pristaništu najveća je građevina podignuta na riječkome tlu), tehničke posebnosti (tijekom izgradnje objekata zabilježene su prve upotrebe francuskih konstruktorskih tehnologija Monier i Coignet-De Tedesco na tlu Hrvatske), također stilske unikatnosti tih lučkih građevina (dio njih jedinstveni su primjeri mađarske secesije na Mediteranu). Jednom riječju, riječka lučka skladišta svjetski su reprezentativna i kao tehnološki zahvati i kulturološki mikstum.

Vizualna šetnja duž riječke teretne obale potvrđuje kako te značajke nisu ostale dokumentirane tek u lučkoj memoriji. Informacija o takvoj lučkoj prošlosti stigla je do nas danas zahvaljujući izravnim svjedocima, štoviše živim sudionicima te prošlosti u obliku devet sačuvanih povijesnih skladišta, od kojih se osam nalazi u zapadnome, a jedno u istočnome lučkom bazenu.

INDUSTRIJSKA BAŠTINA GRADA SISKA

AUTORI IZLOŽBE: mr. sc. Vlatko Čakširan, Gradski muzej Sisak, Ivana Miletić Čakširan, Konzervatorski odjel u Sisku

Promatrajući povijesni razvoj grada Siska možemo ustvrditi kako je, zahvaljujući svojoj industriji, u jednom dužem razdoblju svoga postojanja bio važno gospodarsko središte. Stoga industrijsku baštinu Siska smatramo sastavnim i vrlo značajnim dijelom njegove povijesti.

Povijest sisačke industrije seže u drugu polovicu 19. stoljeća, točnije u 1855. godinu, kada na prostoru Vojnoga Siska, na desnoj obali rijeke Kupe, doseljeni Čeh Novak gradi postrojenje pivovare. Nakon pivovare u gradu niču parne pilane i ciglane. Pri njihovoj gradnji koristi se glina i drvo, materijali dostupni u samome gradu kao i njegovoj okolici. Poznate su ciglane poduzetnika Fullea, Stiića, Momčilovića, Becka te najpoznatija poduzetnika Dracha u Capragu. Teška industrija veže se uz početak rada Tvornice tanina u vrijeme Prvoga svjetskog rata, a u razdoblju nakon I. svjetskog rata postavljeni su temelji za industriju koja postoji i danas. Godine 1919. Petar Teslić pokreće tvornicu žeste, današnju Segesticu, godine 1927. s radom započinje Anglojugoslavensko petrolejsko d. d., današnja INA Rafinerija, a 1938. započinju radovi na izgradnji Talionice Caprag, današnje Željezare Sisak. Na izložbi je predstavljen i projekt obnove Holandske kuće, nekadašnjega starog žitnog skladišta iz 19. stoljeća. „Info-centar industrijske baštine - Holandska kuća” jedinstven je projekt koji ujedinjuje obnovu same građevine kao novoga kulturnog centra grada Siska, ali i valorizaciju i prezentaciju bogate industrijske baštine grada Siska u kulturno-turističke i razvojne svrhe.

INDUSTRIJSKA BAŠTINA OSJEČKO – BARANJSKE ŽUPANIJE

AUTORI IZLOŽBE: Ines Ambruš, Snježana Klarić Čuljak, Dina Koproščec, Ana Mutnjaković, Iva Papić, Mirela Ravas, Ivana Sudić, Konzervatorski odjel u Osijeku, Goran Bekina, Konzervatorski odjel u Bjelovaru

Najstariji očuvani primjer industrijske baštine u gradu Osijeku, gdje se odvijao proizvodni proces još u 18. st., zgrada je stare Vojne pekarnice u Tvrđi. Kruhom i pekarskim proizvodima opskrbljivala je vojske koje su se izmjenjivale na ovim prostorima, počevši od izgradnje u 18. st. pa sve do 70-ih godina prošloga stoljeća. Osnivanje industrija i izgradnja industrijskih pogona te planirano stanovanje radnika i činovnika u gradu Osijeku započelo je u drugoj polovici 19. i početkom 20. st. Regulacijski plan Osijeka iz 1863. g. predvidio je izgradnju tvornica i uličnih pravaca koji su povezivali centar grada sa željezničkom stanicom, što je omogućivalo dovoz sirovina i odvoz gotovih proizvoda. Zonska izgradnja tvornica regulirana je građevinskim Statutom iz 1912. g. koji je zadao standarde izgradnje i tako utjecao na stvaranje gradskih blokova i formiranje urbanističke matrice grada Osijeka. Izgrađeni industrijski kompleksi koji su uvelike zaslužni za stvaranje gradske fizionomije danas su postali ranjivi dio širega središta grada, a to su Tvornica žigica Drava, Tvornica pokućstva Povischil, Osječka tvornica koža, Union Paromlin, Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva OLT d.d. i dr.

Osim industrijske baštine u gradu Osijeku sačuvani su i veliki industrijski kompleksi izgrađeni na potpuno praznim prostorima oko kojih su se formirala stambena naselja sa svim popratnim javnim sadržajima potrebnima za moderan način života, što predstavljaju urbanu tipologiju grada tvrtke, tzv. *company town*.

Zbog izobilja šuma i izuzetnoga značaja drveta kao sirovine upravo na prostoru Osječko-baranjske županije u 19. st. izgrađena su dva najstarija primjera te urbane tipologije u Hrvatskoj - *company town* Đurđenovac i formirani industrijski grad Belišće, koji su dio međunarodnoga projekta *Company Towns in the World*, www.companytown.storia.unipd.it.

Na području Beljskoga vlastelinstva, u Baranji, tijekom druge polovice 19. st. izgrađena su planska naselja - pustare, namijenjene stanovanju poljoprivrednih radnika, uzgoju stoke te skladištenju žitarica.

BATA / BOROVO COMPANY TOWN

AUTOR IZLOŽBE: Ines Ambruš, Konzervatorski odjel u Osijeku

Češki industrijalac Tomáš Baťa odlučio se, nakon uspješnoga plasiranja proizvoda Baťa na tržištu Kraljevine Jugoslavije, za izgradnju tvornice tvrtke Baťa i naselja u Borovu po uzoru na industrijski grad Zlin u Češkoj, gdje je započeo proizvodnju obuće još krajem 19. stoljeća.

Na meandru desne obale plovnoga Dunava, gdje su već bili formirani željeznički i međunarodni cestovni koridori, samo 4 rkm uzvodno od povijesnoga grada Vukovara, nastao je 30-ih godina prošloga stoljeća Baťa *company town* u Borovu.

Borovo je bio jedan od većih i razvijenijih izgrađenih gradova tvrtke Baťa. Zbog izbijanja Drugoga svjetskog rata idejni urbanistički planovi Borova samo su djelomično realizirani. Uz svijest o vrijednosti izgrađenoga naslijeđa Baťa *company town* u Borovu nastavljeno je urbanističko planiranje toga prostora 60-ih godina. Ugledni arhitekt Radovan Mišćević izradio je idejni urbanistički plan, nadograđujući Borovo u internacionalnome stilu.

Kontinuirana planirana gradogradnja potrajala je sve do početka 90-ih godina, kada je zbog Domovinskoga rata započela stagnacija i devastacija Borova. Planska revitalizacija urbane sredine Borova započela je 2008. godine, kada je službeno provedena preventivna zaštita te poslije trajna zaštita i registracija kulturnopovijesne cjeline u Borovu, danas upisane u Registar kulturnih dobara RH pod nazivom Bata-Ville.

ZAGREB

Pariz, Petit Palais, motiv s izložbe

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA PARIŠKI ZAPISI I FLANERIJE (22. 9. 2015. – 11. 10. 2015.)

Otvorenje u utorak, 22. 9. 2015., u 19:00 sati, Studio Moderne galerije „Josip Račić“, Margaretska 3, Zagreb

ORGANIZATORI: Moderna galerija, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

AUTOR: Miljenko Domijan

Pariz je u posljednje vrijeme bio meta hrvatskih događanja, ali se istovremeno nametnuo kao nenadmašan motiv. Naravno fotografski. Spletom sretnih okolnosti upravo je Miljenko Domijan ovjekovječio ljepotu spomenutih motiva.

Počelo je s postavom izložbe *Hrvatske renesanse* u francuskom muzeju velebnoga Château d'Écouen Franje I. pored Pariza. Nastavilo se u palači UNESCO-a predstavljanjem naših kulturnih dobara na UNESCO-ovoj Listi i čudesnim crtežima Hrvoja Šercara, a završilo je hrvatskim srednjovjekovljem u muzeju Cluny i Apoksiomenom u Louvreu.

Ova su se događanja nametnula svojim emocionalnim nabojem kao izazovan motiv, ne samo kao nužno dokumentiranje, već posebnom vrsnoćom prezentiranja u novim prostorima svjetske kulturne metropole. Neka su naša dobra tada zračila, ako ne novom, a ono svakako drugačijom ili na drugi način vidljivom osebnosti i ljepotom koju je autor pokušao fotografijom zabilježiti.

Skitnje Parizom ne mogu biti nikako banalne, posebno ne dosadne. One se naprosto pretvaraju u matoševske *flanerije*. Kako ih zabilježiti u sjećanju? Veliki naš pisac i nenadmašni ljepoduh ovjekovječio je Pariz pisanjem, a naš skromni autor priručnim sredstvom, gotovo alatom svoga konzervatorskog zanata, fotoaparatom. Ovi su doživljajni slikopisi pokušaj ilustriranja urbanoga, nadasve monumentalnoga, novoga i privremenog okruženja prezentirane zavičajne baštine.

PREZENTACIJA PARNIH STROJEVA PUNOM PAROM!

Utorkom, 22. 9., 6. 10. i 13. 10. 2015., u 10:00 sati
Tehnički muzej, Savska cesta 18, Zagreb

AUTORI PROGRAMA: Davor Fulanović, Katarina Ivaniškin
Kardum, Zoran Kirchhoffer,
Mario Mirković

ORGANIZATOR: Tehnički muzej

Punom parom! je pilot-projekt pokretanja novoobnovljenih funkcionalnih parnih strojeva odjela Transformacija energije Tehničkoga muzeja. Projekt uključuje vodstvo tijekom kojega će se strojevi pokrenuti za javnost kako bi ih posjetitelji mogli doživjeti i upoznati u njihovoj cjelovitosti. Cilj je prezentirati ove predmete u pogonu najširoj javnosti, uz razmatranje mjera potrebnih za održivost ovakve prezentacije tehničke baštine iz fundusa tijekom cijele godine.

Projektom se razmatra i pitanje tehničke baštine u muzejima i njezine prezentacije u primarnoj funkciji te koliko je to moguće i uputno s aspekta zaštite i konzervacije.

*Odjel Transformacija energije
Tehničkoga muzeja*

*Položeni jednocilindrični dvoradni
stapni parni stroj iz 1908. godine*

IZLOŽBA EJNAR DYGGVE – ISTRAŽIVANJA U DALMACIJI

(23. 9. – 23. 10. 2015.)

Otvorenje u srijedu, 23. 09. 2015., 19:00 sati, Gliptoteka HAZU, Medvedgradska ulica 2, Zagreb

ORGANIZATORI: Ministarstvo kulture, Grad Split, Danska agencija za kulturu, Veleposlanstvo Kraljevine Danske Zagreb, Danski nacionalni muzej

AUTORI: Anne Haslund Hansen, Vanja Kovačić

Izložba prikazuje istraživanja danskog arhitekta i arheologa Ejnara Dyggvea (1887. - 1961.), problemski prezentira njegove istraživačke i znanstvene interese u Dalmaciji i raspon tema u europskome kulturnom krugu.

Urbana -
rekonstrukcija
Episkopalnog
centra u Saloni
iz 1954.

Prvi put dolazi u Salonu 1922. u sklopu suradnje zaklade Rask-Ørsted i Arheološkoga muzeja u Splitu. Od 1929. do 1932. stalno boravi u Dalmaciji i sudjeluje u svim značajnijim istraživanjima antičkih, ranokršćanskih i srednjovjekovnih lokaliteta ponajprije u Salonu i diljem Dalmacije, kao i u južnim dijelovima Bosne i Hercegovine. Bio je izniman poznavatelj arheološke topografije, analitičar arhitekture, usavršio je metodologiju arhitektonskoga snimanja i tipološke rekonstrukcije građevina. Dyggveova istraživanja i bogata dokumentacija nezaobilazno su naslijeđe

u hrvatskoj arheologiji, kao i povijesti arhitekture i urbanizma na Jadranu. Sporazum o digitalizaciji, katalogizaciji i osiguranju slobodnoga pristupa građi Arhiva Ejnar Dyggve, potpisan 2014. godine između Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Danske agencije za kulturu, primjer je kvalitetne međunarodne suradnje. Izložba o Ejnaru Dyggveu i digitalizacija njegova arhiva jedinstven su primjer zajedničkih nastojanja da se kulturom pridonese našem razumijevanju europskog identiteta.

LIKOVNA RADIONICA ZA DJECU ŽELJEZNIČKA TEHNIČKA BAŠTINA OKO NAS

Petkom, 25. 9. i 2. 10. 2015., od 18:00 do 19:00 sati, poštanski vagon na Glavnome kolodvoru u Zagrebu

ORGANIZATOR: Hrvatski željeznički muzej, Zagreb

Hrvatski željeznički muzej organizirat će radionicu za djecu predškolskoga i ranoga školskog uzrasta. Jednosatne radionice održat će se u poštanskome vagonu na zagrebačkome Glavnom kolodvoru. Ambijent u kojemu će se održati radionice odgovara njihovoj temi i svrsi jer je riječ o restauriranome poštanskom vagonu proizvedenome 1963. godine u Tvornici željezničkih vozila Gredelj. Kako bi se izgradila sveobuhvatna kultura najmlađih, potrebno im je približiti željezničku tehničku baštinu kao dio opće kulture i identiteta pa će tijekom radionica djeci biti prikazani primjeri željezničke baštine, više i manje uočljive, koji su vrijedni očuvanja. Likovnim radom djeca će potvrditi svoju viziju željezničke baštine.

Muzejski poštanski vagon na Glavnome kolodvoru u Zagrebu u kojem će se održati radionice za djecu

DODJELA NAGRADE „VICKO ANDRIĆ“ ZA 2014. GODINU

Ponedjeljak, 28. 9. 2015., u 13:00 sati, Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATOR: Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

Nagrada „Vicko Andrić“ dodjeljuje se za izvanredna postignuća u području zaštite kulturne baštine u Hrvatskoj i to za postignuća u konzervatorsko-restauratorskim radovima na očuvanju kulturne baštine; istraživanju i dokumentiranju kulturnih dobara, razvoju konzervatorske i konzervatorsko-restauratorske struke i unaprjeđenju sustava zaštite kulturne baštine; očuvanju i obogaćenju ukupnoga fonda kulturne baštine Republike Hrvatske.

- NAGRADA „VICKO ANDRIĆ“ ZA ŽIVOTNO DJELO** dodjeljuje se **professoru emeritusu dr. sc. Tomislavu Marasoviću** jer je svojim izvanrednim doprinosom i radom na zaštiti kulturne baštine obilježio vrijeme u kojem je djelovao. Njegov rad čini zaokruženu cjelinu, a njegova djela i ostvarenja ostaju trajno dobro Republike Hrvatske.
- GODIŠNJA NAGRADA „VICKO ANDRIĆ“ ZA 2014.** dodjeljuje se stručnom timu Odjela za tekstil, papir i kožu Hrvatskoga restauratorskog zavoda iz Zagreba: **Gordani Car, Veniji Bobnjarić-Vučković i Lani Čačić** za izvrsnost izvedbe konzervatorsko-restauratorskih radova na grobno-me tekstilu iz Katedrale sv. Terezije Avilske u Požegi.
- NAGRADA „VICKO ANDRIĆ“ ZA DOPRINOS LOKALNOJ ZAJEDNICI** dodjeljuje se **prof. Božidaru Škofaču** za aktivno i sustavno višegodišnje sudjelovanje u očuvanju kulturne baštine svoga zavičaja na području tradicijske graditeljske baštine, etnografskih predmeta kao i zaštiti nematerijalne baštine.

Ove godine Odbor za dodjelu Nagrade „Vicko Andrić“ dodijelio je i posebno priznanje **prof. lady Jadranki Njerš Beresford Peirse**, osnivačici i voditeljici zaklade *The International Trust for Croatian Monuments* iz Londona zbog izuzetnih zasluga i velikoga zalaganja na području zaštite kulturnih dobara RH.

Haljine Ane Ljubić i Ane Slavetić

IZLOŽBA KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA NA TEKSTILU IZ KRIPTE KATEDRALE SV. TEREZIJE AVILSKE U POŽEGI U RAZDOBLJU OD 2006. DO 2010. GODINE

Ponedjeljak, 28. 9. 2015., u 13:00 sati,
Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

AUTOR: Hrvatski restauratorski zavod

Povodom dodjele Nagrade „Vicko Andrić“ postavljena je izložba Konzervatorsko-restauratorskih radova na tekstilu iz kripte katedrale sv. Terezije Avilske u Požegi u razdoblju od 2006. do 2010. godine. Plakati su dio izložbe pod nazivom *Svileni tragovi* koja je 2014. godine bila postavljena u prostorima Konzervatorskog odjela u Požegi, a prezentiraju nam restauratorske radove na sedam pogrebnih tekstilnih predmeta koji su obavljani u Odjelu za tekstil Hrvatskoga restauratorskog zavoda u Zagrebu.

STRUČNA VODSTVA ZAGREBOM TUMAČI BAŠTINE

(28. 9. – 2. 10. 2015.)

ORGANIZATOR: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske

Više informacija na www.dpuh.hr

Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske organizira program specijaliziranih stručnih vodstava i predavanja pod nazivom Tumači baštine kojim će se šira javnost upoznati s možda manje poznatim primjerima kulturne baštine.

Najstariji predmet u Riznici Zagrebačke katedrale - „Bjelokosni plenarij“ iz 11. stoljeća - i jedan od najraskošnije iluminiranih rukopisa u Hrvatskoj s kraja 15. stoljeća - Strossmayerov časoslov - inače nisu dostupni javnosti, a u ovoj će ih prigodi u ambijentima u kojima se čuvaju predstaviti osobe

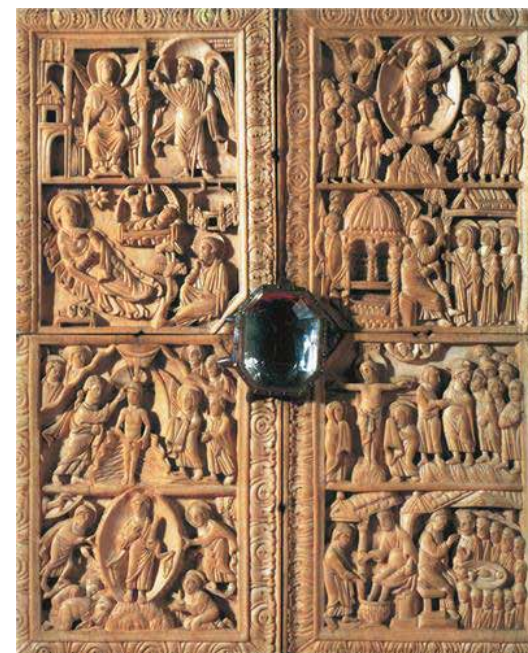
Interijer kuće Vjenceslava Richtera

koje brinu o njima i bave se njihovim proučavanjem. Isto tako predstaviti će se Zbirka Vjenceslava Richtera, nekadašnji atelijer o kojem danas brine Muzej suvremene umjetnosti, kao i atelijer kipara Emila Bohutinskoga kojega je za njega projektirao i sagradio 1945. godine njegov brat arhitekt Gustav Bohutinsky, a danas je u privatnome vlasništvu. Brojni industrijski projekti Lavoslava Horvata realizirani diljem Hrvatske 1950-ih i 1960-ih godina dio su kulturne baštine, a o njihovoj vrijednosti i današnjem statusu čut ćemo u predavanju.

Ovim programom željeli bismo skrenuti pozornost na vrijednost kulturne baštine Hrvatske i na važnost uloge onih koji o njoj svakodnevno vode brigu.

Sudioniku svih pet dana darujemo knjigu u izdanju Društva povjesničara umjetnosti Hrvatske po izboru.

Bjelokosni plenarij

Lavoslav Horvat, TEŽ, Zagreb

PONEDJELJAK, 28. RUJNA 2015.,

U 17:00 SATI

Zbirka Vjenceslava Richtera i
Nade Kareš-Richter, Vrhovac 38
Vodstvo: Vesna Meštrić

UTORAK, 29. RUJNA 2015., U 17:00 SATI

Strossmayerova galerija starih majstora
HAZU, Zrinski trg 11
Strossmayerov časoslov
Vodstvo: dr. sc. Iva Pasini Tržec

SRIJEDA, 30. RUJNA 2015., U 18:30 SATI

Društvo povjesničara umjetnosti
Hrvatske, Preradovićeve 44
Industrijska arhitektura Lavoslava Horvata
Predavanje: dr. sc. Zrinka Paladino

ČETVRTAK, 1. LISTOPADA 2015.,

U 16:30 SATI

Riznica Zagrebačke katedrale, polazak
ispred katedrale
„Bjelokosni plenarij“
Vodstvo: sestra Lina Plukavec i dr. sc.
Dino Milinović

PETAK, 2. LISTOPADA 2015., U 17:00 SATI

Jadranska 11
Gustav i Emil Bohutinsky
Vodstvo: prof. Stipe Brčić

OKRUGLI STOL POTENCIJALI INDUSTRIJSKE BAŠTINE U OKVIRU RAZVOJNO REVITALIZACIJSKIH PROGRAMA

Utorak, 29. 9. 2015., u 10:00 sati, Multimedijaska dvorana,
Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture, Muzej Mimara

Industrijskoj baštini potrebno je pristupiti kao značajnom čimbeniku koji pozitivnim razvojno-revitalizacijskim procesima može pridonijeti gospodarskomu razvoju, otvaranju novih radnih mjesta, poticanju turizma i drugih gospodarskih djelatnosti te unaprjeđenju života lokalne zajednice. S ovom idejom pristupit će se raspravi o općim načelima zaštite industrijske baštine, samoodrživosti industrijske baštine kao i o međunarodnim iskustvima i mogućnostima razvojno-revitalizacijskih programa neka- dašnjih industrijskih kompleksa.

Paromlin iz zraka,
Zagreb, 1987.

OKRUGLI STOL OČUVANJE I ODRŽIVI RAZVOJ KULTURNIH KRAJOLIKA HRVATSKE

PREZENTACIJA KNJIGE

dr. sc. Biserke Dumbović Bilušić: Krajolik kao kulturno naslijeđe - metode prepoznavanja, vrjednovanja i zaštite kulturnih krajolika Hrvatske

Utorak, 3. 11. 2015., u 10:00 sati, Multimedijska dvorana, Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

Hrvatska posjeduje raznolike, raznovrsne i vrijedne krajolike koji zaslužuju zaštitu. Međutim, nisu uspostavljeni jedinstveni stručni standardi za njihovo prepoznavanje, dokumentiranje, vrjednovanje i zaštitu. Dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić u knjizi je postavila odgovarajuće metode, odnosno prijedloge metodskog okvira za zaštitu krajolika, kojim bi se ujedno omogućila usporedivost i sukladnost s međunarodno prihvaćenim standardima. Knjiga donosi suvremene i nove poglede na krajolik kao naslijeđe, što je posebice važno u području kulturnih dobara i konzervatorske struke, ali i za područje urbanizma, prostornoga planiranja i pejzažne arhitekture.

Krajolik (krajobraz, pejzaž) označava prostor stvoren međudjelovanjem čovjeka i prirode. Kulturnom baštinom smatraju se oni krajolici koji ilustriraju razvitak ljudskoga društva i naselja tijekom povijesti te sadrže povijesne, kulturne, estetske, prirodne, društvene i asocijativne vrijednosti. Kulturni krajolici predstavljaju najsloženiju vrstu baštine te ih je u Registar kulturnih dobara RH upisano desetak, međutim postoje još mnogobrojni koji nisu evidentirani ni zaštićeni.

Krajolici su važna sastavnica prostornog identiteta Hrvatske, ali i potencijal za razvoj. Značajke i vrijednosti krajolika u Hrvatskoj su još nedovolj-

Ager Faros

no prepoznate i vrjednovane te stoga nedovoljno zaštićene i korištene. Primjerenom zaštitom, upravljanjem i planiranjem krajolika mogući su doprinosi ne samo na očuvanju i stvaranju prostornog identiteta, već i u razvoju gospodarstva, selektivnih oblika turizma, kulture i sl. Navedene, kao i ostale teme vezane uz zaštitu, obnovu i razvoj krajolika bit će predmetom izlaganja i rasprava na Okrugloj stolu.

PREZENTACIJA FILMA DALMACIJA IZ ZRAKA

Četvrtak, 15. 10. 2015., u 13:00 sati, Multimedijaska dvorana,
Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: Ministarstvo kulture, Muzej Mimara, Stella film d.o.o.

U okviru filmskoga projekta „HRVATSKA KULTURNA BAŠTINA“, koji se realizira uz pokroviteljstvo, potporu i suradnju Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora, Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za kulturu, Ministarstva kulture, Ministarstva turizma, Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstva unutarnjih poslova (helikopter) i dr., poduzeće za filmsku i izdavačku djelatnost Stella film iz Zagreba dovršilo je četiri kulturološka višjejezična filma: *Crkve i dvorci Hrvatskog zaborja*, *Kulturna baština Istre* i *Istra iz zraka* scenarista i redatelja Radovana Ivančevića te film *Kulturna baština Slavonije* scenarista Ferdinanda Medera i redatelja Eduarda Galića.

Cilj je ovoga projekta da se prvi put integralno prikaže cjelokupan razvoj, kulturnopovijesna važnost, likovna kreativnost i umjetnička vrijednost hrvatske likovne i umjetničke baštine čime se stvara temeljan suvremeni doprinos u predstavljanju hrvatske kulturne i turističke ponude u Europi i svijetu.

Ovom prigodom predstavlja se peti dovršeni film *Dalmacija iz zraka*, koji je realizirala ugledna autorska ekipa: redatelj Eduard Galić, scenarist i povjesničar umjetnosti Joško Belamarić, snimatelj Alfred Kolombo i autor glazbe Matej Meštović, dok je idejni autor i producent Branko Borčić.

Prvi je put iz zraka, u SONY HD tehnologiji, snimljena cjelokupna filmska građa o kulturnopovijesnim urbanim cjelinama s najvažnijim pojedinačnim kulturnim dobrima i nacionalnim parkovima Dalmacije.

SISAK

3. DANI INDUSTRIJSKE BAŠTINE GRADA SSKA

14/09–03/10/2015

SUORGANIZATORI:

Gradski muzej Sisak
Gradska galerija Striegl
Konzervatorski odjel u Sisku,
Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

POKROVITELJI:

Ministarstvo kulture
Sisačko-moslavačka županija
Grad Sisak

PARTNERI:

Turistička zajednica grada Siska
Foto galerija „Siscia Obscura“ Sisak
Umjetnička akademija u Splitu,
Odsjek za konzervaciju - restauraciju
Športsko rekreacijski centar Sisak
Mlin i pekare d.o.o. Sisak
Brodocentar Sisak d.o.o.

MEDIJSKI POKROVITELJ:

Večernji list

SPark – MEĐUNARODNA KONFERENCIJA O OČUVANJU PARKOVA SKULPTURA NA OTVORENOME (14. 9. – 16. 9. 2015.)

Manifestacija 3. Dani industrijske baštine grada Siska započet će međunarodnim interdisciplinarnim skupom SPark: Conservation of Sculpture Parks. Skup se održava od 14. do 16. rujna u Sisku, a zajednički ga organiziraju Umjetnička akademija u Splitu (Odsjek za konzervaciju - restauraciju), Muzej suvremene umjetnosti Zagreb i Institut za konzervatorsko-restauratorske znanosti u Kölnu. Podršku u organiziranju konferencije pružaju Gradski muzej Sisak, Gradska galerija Striegl, Konzervatorski odjel u Sisku Ministarstva kulture RH i Metalurški fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Konferencija je vezana uz projekt zaštite i očuvanja Parka skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika "Željezara Sisak" u kojemu Odsjek za konzervaciju-restauraciju splitske Akademije sudjeluje od 2012. godine, a koji za Sisak ima veliko značenje. U Sisku se, naime, nalazi jedinstven park skulptura koji čini trideset osam skulptura na otvorenome što su ih, između 1971. i 1990. godine, izradili istaknuti umjetnici – sudionici Kolonije likovnih umjetnika „Željezara Sisak“. Park skulptura nastalih u sklopu Željezarine likovne kolonije predstavlja važan dio sisačke industrijske baštine pa se konferencijom obilježava i **EUROPSKA GODINA INDUSTRIJSKE I TEHNIČKE BAŠTINE**. SPark: Conservation of Sculpture Parks okupit će ugledne stručnjake iz cijeloga svijeta koji će, udruživši svoje znanje i iskustvo, ponuditi rješenja i odrediti smjernice za čuvanje, zaštitu i restauriranje zbirke skulptura na otvorenome, uključujući sisački Park skulptura. Program skupa i više o konferenciji moguće je pronaći na: <https://spark2015sisakhr.wordpress.com/>.

IZLOŽBA PUT KULTURE ŽELJEZA SISKA I BANOVINI

(14. 9. 2015. – 3. 10. 2015.)

Otvorenje u ponedjeljak, 14. 9. 2015., u 19:00 sati,
Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

ORGANIZATORI: Gradski muzej Sisak i Konzervatorski odjel u Sisku

AUTORI: skupina autora

Otvoreno u radno vrijeme Gradskoga muzeja Sisak

Izložbom Put kulture željeza prezentira se bogato naslijeđe korištenja i prerade željeza na ovim prostorima. Područje Zrinske gore, Trgovske gore na prostoru Hrvatske i Majdanske planine na prostoru Bosne i Hercegovine bogato je nalazište ruda, osobito željezne rude. Blizina rijeka Save, Une, Sane i Japre omogućila je transport rude i proizvoda. Upravo ta činjenica utjecala je na kontinuitet korištenja toga resursa od prapovijesti do današnjih dana. O tome najbolje svjedoče brojni arheološki ostatci od prapovijesti do srednjega vijeka kao i novovjekovni primjeri industrijske baštine vezane uz ovaj resurs. Najznačajnije je arheološko nalazište današnji Sisak. U razdoblju željeznoga doba ovdje se razvilo značajno središte Segestika, a veze s rudonosnim područjem zabilježene su na brojnim lokalitetima na potezu prema predjelima Banovine i sjeverozapadne Bosne. U rimsko doba Siscija upravo zbog svojega položaja, blizine izvora željezne rude, postaje jedan od najznačajnijih gradova carstva. Osim značajnih nalaza s područja Siska, prezentiraju se i druga nalazišta vezana uz ovaj resurs: kovačnice, zatim talionice u Velikoj Vranovini u Topuskome, kompleks visokih peći u Bešlincu na području Dvora. S obzirom na to da je prerada željeza bila važna gospodarska grana sve do suvremenoga doba, bit će prezentirana i djelatnost Metalurškoga kombinata Željezare Sisak i njegova uloga u razvoju grada i njegove okolice.

IZLOŽBA NACRTI IZ MODERNOG KARLOVCA

Ostavština građevinske tvrtke Nikole Marića
(17. 9. 2015. – 3. 10. 2015.)

Otvorenje u četvrtak, 17. 9. 2015., u 19:00 sati,
Holandska kuća, Rimska 10, Sisak

AUTOR: Igor Čulig, Gradski muzej Karlovac

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Građevinar Nikola Marić podrijetlom je iz Kostajničkoga Majura. U Petrinji završava nižu gimnaziju, a godine 1915. maturira na Realnoj gimnaziji u Karlovcu. Studij na Tehničkoj visokoj školi u Pragu započeo je 1915., a kao sudionik Prvoga svjetskog rata godine 1917. nalazi se u Galiciji. Diplomirao je 1921. godine. Obveznu državnu službu od 1922. do 1924. provodi u Hrvatskoj Kostajnici. Položivši stručni državni ispit, osniva svoje prvo građevinsko poduzeće. Godine 1986., kada je prodana obiteljska kuća vodećega karlovačkog graditelja međuratnoga razdoblja, Nikole Marića, na tavanu je nađena zaostala poslovna građa koja je, posredstvom tadašnjega Gradskog ureda za urbanizam, poklonjena Gradskom muzeju Karlovac. Izložbom se predstavljaju projekti koje potpisuju vodeći graditelj modernističkoga Karlovca i njegovi suradnici. Projekte se može razvrstati kao stambene, javne, industrijske i, kratkoće izraza radi, infrastrukturne (primijenjena geodezija, hidrogradnja, energetske objekti...).

I. SISAČKI FESTIVAL PIVA POVODOM 160. GODIŠNJICE SISAČKE PIVOVARA

OBILAZAK RUTA SISAČKIH PIVOVARA

Subota, 19. 9. 2015., 10:00 – 12:00 sati,
Stara pivovara, Obala Ruđera Boškovića 2, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Ruta započinje od Stare pivovare, Obala Ruđera Boškovića 2 (danas stambeno-poslovni objekt), a završava kod Nove pivovare (danas Klizalište Zibel), Gundulićeva bb.

Ruta sisačkih pivovara nastoji prezentirati tradiciju proizvodnje piva u gradu Sisku od 1855. godine. Tada je u grad stigao Čeh Novak, koji je pokrenuo proizvodnju u zgradi što postoji do današnjega vremena i predstavlja najstariji industrijski pogon u gradu. Ta je pivovara tijekom povijesti mijenjala vlasnike da bi krajem 19. stoljeća došla u vlasništvo bogate sisačko-zagrebačke obitelji Alexander, koja je bila i vlasnik Zagrebačke pivovare. Navedena obitelj odlučila je modernizirati proizvodnju te 1912. godine osniva novu pivovaru na području grada pod nazivom Zibel. Danas su od te pivovare očuvani podrumi koji svojom monumentalnošću ocrtavaju mogućnosti i snagu nekadašnje tvornice.

SISAČKI FESTIVAL PIVA

Subota, 19. 9. 2015., u 17:00 sati, Ulica S. i A. Radića, Sisak

U centru grada Siska posjetitelji će na jednome mjestu moći kušati i kupiti vrhunska piva koja su s posebnom ljubavi proizveli mali domaći craft pivari, upoznati pivare i naučiti detalje o samoj proizvodnji piva. Festival se organizira povodom obilježavanja 160. godišnjice početka rada prve sisačke pivovare i početka proizvodnje sisačkoga piva.

KONCERT: BELFAST FOOD

Subota, 19. 9. 2015., u 21:30 sati, Ulica S. i A. Radića, Sisak

Sisačka pivovara

PREDAVANJE ŽELJEZNIČKI KOLODVOR SISAK

Srijeda, 23. 9. 2015., u 19:00 sati,
Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

PREDAVAČI: Neda Staklarević i Tamara Štefanac,
Tehnički muzej Zagreb – Željeznički muzej Zagreb

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Tehnički muzej u Zagrebu pripremio je tijekom 2014. g. izložbu i monografiju *Željeznički kolodvori u Hrvatskoj*. U sklopu istraživanja dvadeset najznačajnijih željezničkih kolodvora u Hrvatskoj u pet regionalnih područja obrađen je i Željeznički kolodvor u Sisku. Autorice projekta u Sisku apostrofirat će posebno Željeznički kolodvor u Sisku, koji je zajedno sa Zapadnim kolodvorom u Zagrebu najstariji hrvatski željeznički kolodvor. Kompleks kolodvorskih zgrada ocrtava njegovu važnost tijekom povijesti, od 1862. godine, kada je i otvoren, do današnjega vremena.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA INDUSTRIJSKA BAŠTINA GRADA SSKA

Otvorenje u petak, 25. 9. 2015., u 12:00 sati,
Fotogalerija „Siscia Obscura“, Ivana Kukuljevića
Sakcinskog 2, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak i Fotogalerija Siscia Obscura

Izložbom će se prezentirati fotografije četvero poznatih hrvatskih fotografa (Stanko Abadžić, Miroslav Arbutina – Arbe, Janko Belaj i Damir Matijević) koji su nekoliko tjedana boravili u Sisku i fotografirali prostore industrijske baštine od riječne luke, staroga parnog mlina Mije Popovića, pogona rafinerije Shell, Željezničkoga kolodvora u Sisku, Tvornice Segestica 1919. d. o. o. itd. Vizualna komponenta prezentacije izuzetno je bitna, stoga će pogled na taj segment iz perspektive četvero hrvatskih fotografa predstavljati viđenje industrijske baštine ljudi koji nisu iz grada, već u njemu gostuju. Mogućnost korištenja njihova pogleda na grad može dati korisne informacije u budućem promišljanju prezentacije industrijske baštine grada.

RAZGLEDAVANJE BRODOCENTAR SSKAK D.O.O.

Subota, 26. 9. 2015., 10:00 – 12:00 sati,
Brodocentar Sisak d.o.o., Galdovačka 4, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak i Brodocentar d. o. o.

Brodocentar Sisak d. o. o. jedino je riječno brodogradilište u Hrvatskoj, a nastavlja tradiciju još s početka 19. stoljeća. Primarna je djelatnost Brodocentra Sisak d. o. o. izgradnja, remont i održavanje svih vrsta plovnih objekata, od motornih brodova, teglenica i skela do pontona i lučkih pristana. Trenutno se ovdje obnavlja brod Biokovo, najpoznatiji brod sisačke riječne flote, koji će nakon restauracije biti postavljen na rijeci Kupi u centru grada i služiti kao međunarodno pristanište.

Brodogradilište nekad i danas

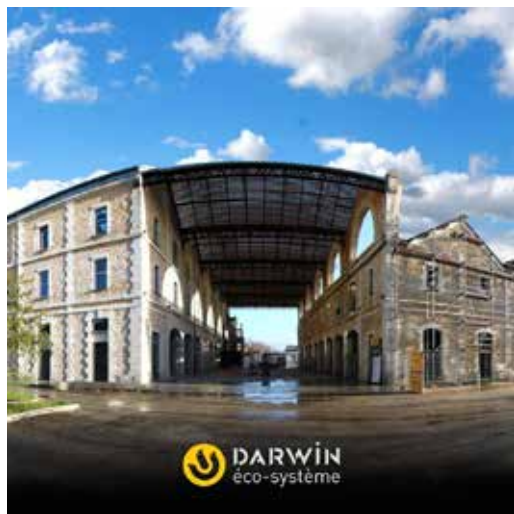
PREDAVANJE PROJEKT DARWIN – EKOSUSTAV VOJARNE NIEL, BORDEAUX

Ponedjeljak, 28. 9. 2015., u 19:00 sati,
Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

PREDAVAČ: Jean-Pierre Brossard

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Jean-Pierre Brossard konzultant je koji je radio na nizu razvojnih projekata, pogotovo na području kulture. Njegova je temeljna ideja da kulturni i umjetnički projekti imaju socijalnu dimenziju. Svoju ideju inkorporirao je u Projekt **DARWIN ECOSYSTEM** u sklopu vojarne Niel u Bordeauxu, gdje je danas koordinator projekta *The Origin of Spaces* čiji je cilj prikupljanje dobre prakse u „dijeljenju prostora“, odnosno formiranju zajedničkih radnih prostora, koji služi za transferiranje specifičnih znanja. Projekt je 2013. godine dobio nacionalnu Nagradu za arhitekturu i umjetničke prakse usmjerene prema zajednici (civic architecture) u Francuskoj. Čak četiri godine radio je s hrvatskim organizacijama u Zagrebu, Puli i drugim gradovima na po-

dručju kulture, socijalnoga rada i urbanoga vrtlarstva. Njegovo je predavanje iznimno interesantno za upoznavanje mogućnosti korištenja zapuštenih industrijskih objekata u svrhu razvoja i formiranja novih radnih prostora.

*Projekt Darwin
ecosystem u
sklopu vojarne
Niel u Bordeauxu*

PREDAVANJE VIRTUALNI MUZEJ KARLOVAČKE INDUSTRIJE, <http://vmki.web.link2.hr/>

Četvrtak, 1. 10. 2015., u 19:00 sati,
Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

PREDAVAČ: Igor Čulig, Gradski muzej Karlovac

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Virtualni muzej karlovačke industrije izdanak je Gradskoga muzeja Karlovac, muzejske ustanove osnovane 1904. godine. Virtualni je muzej osnovan 2014. godine kako bi u virtualnoj sferi prevladao fizička ograničenja u prikupljanju i prezentaciji artefakata te dokumentiranju proizvodnih procesa i prostora, kao i u pozicioniranju čitavih spomeničkih kompleksa u društveno-povijesni kontekst te na kulturno-turističku kartu. U središtu su pozornosti karlovački proizvodi i sredstva za proizvodnju koja su bila u karlovačkoj uporabi. Veze nastale s drugim gradovima i sredinama, nastale poslovnim odnosima, nadopunjuju pojam karlovačke provenijencije.

PREZENTACIJA RADOVI DIPLOMANATA ARHITEKTONSKOGA FAKULTETA U ZAGREBU

Petak, 2. 10. 2015., u 19:00 sati,
Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Prezentacijom će biti obuhvaćeni radovi šestero studenata arhitekture (Sven Sorić, Ana Grgurač, Aleksandar Matijašević, Dino Mišković, Ivona Krnjaić, Iva Madjanović) koji su diplomirali na temu prenamjene i iskorištavanja industrijske i arheološke baštine.

RAZGLEDAVANJE MLIN I PEKARA D.O.O. SISAK / MLIN POPOVIĆ

Subota, 3. 10. 2015., 10:00 – 12:00 sati,

Mlin i pekara d. o. o., Kralja Zvonimira 24, Sisak

ORGANIZATORI: Gradski muzej Sisak i Mlin i pekare d. o. o.

Mlin i pekara d. o. o. Sisak danas je jedno od najpropulzivnijih sisačkih poduzeća koje svojim proizvodima opskrbljuje grad Sisak i njegovu okolicu. Tradicija proizvodnje tvornice vezana je uz početak rada parnoga mlina građevinskoga poduzetnika Mije Popovića od 20-ih godina 20. stoljeća. Godine 1923. kupio je od gradske općine zemljište s velikim kanalom, koji je zatrpao te počeo izgrađivati svoje tvornice. Najprije je podigao strojnu bravariju i stolariju te parnu pilanu. Nakon toga je izgradio paromlin koji je nosio naziv „Odra“, a 1932. godine podigao je i tvornicu parketa. Godine 1927. kupio je parnu ciglanu Vilka Becka, čime je osigurao vlastitu proizvodnju građevinskoga materijala. Danas je od toga kompleksa ostao samo dio mlina koji se nalazi u sklopu Mlina i pekare d. o. o. Sisak.

Mlin Mije Popovića

IZLOŽBA

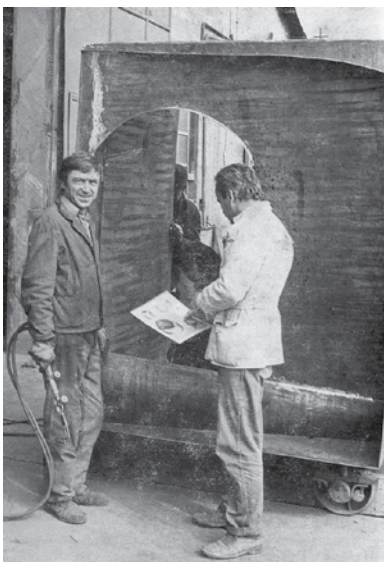
JOSIP DIMINIĆ - SKULPTURE I CRTEŽI

(14. 9. - 30. 9. 2015)

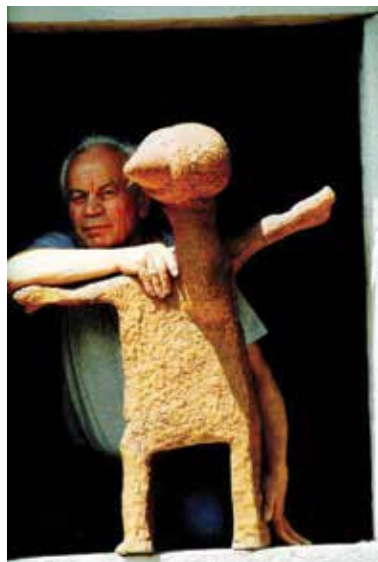
Gradska galerija Striegl, Rimska ulica 11, Sisak

ORGANIZATOR: Gradska galerija Striegl**RADNO VRIJEME:** utorak, četvrtak 10:00 – 19:00 sati,
srijeda, petak i subota 9:00 – 13:00 sati

Ova je izložba prva u nizu ciklusa izložbi umjetnika koji su sudjelovali u Koloniji likovnih umjetnika „Željezara Sisak“ 1971. - 1990. godine kojima će Gradska galerija Striegl nastojati u sljedećim godinama revalorizirati te iznova kontekstualizirati i predstaviti stvaralaštvo umjetnika čiji su radovi sastavni dio Parka skulptura Sisak, a samim time i sastavni dio likovno-

Josip Diminić na likovnoj koloniji
Željezare Sisak

Josip Diminić

ga i kulturnog identiteta grada Siska. Ovim ciklusom cilj je uspostaviti i značenjsku i sadržajnu vezu s kontinuitetom umjetničkoga stvaralaštva u Sisku koji je vezan uz djelovanje Kolonije likovnih umjetnika „Željezara Sisak“, ali s kritičkim naglaskom na sadašnje i zatečeno stanje. Veza Josipa Diminića sa Siskom počinje njegovim sudjelovanjem u Koloniji likovnih umjetnika „Željezara Sisak“ 1979. godine. Te je godine on u sklopu Kolonije realizirao dvije skulpture u metalu u suradnji s radnicima tadašnje Željezare pod nazivima Objekt I i Objekt II. Obje su skulpture sastavni dio Parka skulptura Sisak te je Objekt II tijekom 2014. godine i prva restaurirana skulptura tijekom III. konzervatorsko-restauratorske radionice u sklopu projekta Tvornica baštine Željezara Sisak u organizaciji Gradske galerije Striegl i Konzervatorskog odjela u Sisku. Izložba će formom presjeka rada predstaviti Diminićeve skulpture i crteže nastale u periodu od 1970. do 1995. godine.

DIGITALNA PROJEKCIJA PARKA SKULPTURA NASTALIH U SKLOPU KOLONIJE LIKOVNIH UMJETNIKA „ŽELJEZARA SISAK“ (14. 9. - 30. 9. 2015.)

0 - 24 sata, Gradska galerija Striegl, Rimska ulica 11, Sisak

ORGANIZATOR: Gradska galerija Striegl

Projekcijom Park skulptura Željezara Sisak prezentirat će se same skulpture te će javnost imati priliku upoznati se sa svim aktivnostima provedenima u sklopu zaštite, restauracije, konzervacije te interpretativnih i umjetničkih projekata vezanih uz Park skulptura. Projekcija će biti vidljiva u periodu 0 - 24 sata i neće ovisiti o radnome vremenu galerijskoga prostora.

RADIONICA DOBRA INDUSTRIJA II (14. 9. - 2. 10. 2015)

Gradski muzej Sisak, Tomislavova 10, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Prijave za sudjelovanje, kao i svi upiti za dodatne informacije, mogu se dobiti putem adrese gradski-muzej-sisak@sk.t-com.hr ili pozivom na broj telefona Muzeja 044/811-811.

Cilj je radionice predstavljanje bogate industrijske baštine grada Siska na kreativan i zanimljiv način prilagođen mlađim dobnim skupinama.

Radionica je nastala u sklopu *Dana industrijske baštine grada Siska 2014.* godine i okupila je polaznike sisačkih dječjih vrtića. Upravo je najmlađa populacija grada ciljana skupina kojoj teži navedena radionica. Radionica će se održavati tijekom navedene manifestacije, a nakon toga radovi će biti predstavljeni na izložbi te popraćeni katalogom.

Radionica Dobra industrija

SLAVONSKI BROD

KRIŽEVCI

VELIKA GORICA

OSIJEK

KRAPINA

LEPOGLAVA

KRAPJE

POŽEGA

BENKOVAC – MEDVIĐA

VUKOVAR

SAMOBOR

TROGIR

RIJEKA

KARLOVAC

ŠČITARJEVO

ŠIBENIK

SLAVONSKI BROD

IZLOŽBA TVRĐAVA BROD – NEKADA, DANAS, VIZIJA BUDUĆNOSTI (17. 9. – 17. 10. 2015.)

Otvorenje u četvrtak, 17. 9. 2015., u 19:00 sati, Muzej Brodskog Posavlja, Ul. Ante Starčevića 40, Slavonski Brod

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Slavonskome Brodu i Muzej Brodskog Posavlja

U povodu 300. godišnjice početka gradnje *Carske i kraljevske pogranične Tvrđave Brod na rijeci Savi*, 20. godišnjice početka radova na njezinoj obnovi i zaštiti, Konzervatorski odjel u Slavonskome Brodu u suradnji s Muzejom Brodskog Posavlja organizira pokretnu, povijesno-informativnu, edukativnu izložbu namijenjenu ponajprije učenicima s ciljem boljeg poznavanja zavičajne povijesti i ovoga jedinstvenog vojno-graditeljskog naslijeđa iz vremena Vojne krajine, kulturnoga dobra od nacionalnoga značenja, promicanja vrijednosti kulturne baštine kao i iznimne važnosti njezina očuvanja i zaštite.

Muzej je priredio povijesni pregled, faze izgradnje brodske tvrđave, njezino vojno-strategijsko značenje, terminologiju osnovnih konstruktivnih i drugih elemenata tvrđave koja je bila značajna utvrda habsburškoga fortifikacijskog sustava 18. stoljeća, sagrađena za obranu južne granice Austrijskoga Carstva i čije je postojanje najuže vezano uz život grada Broda, od početka gradnje 1715. do njezina ukinuća kao pograničnoga fortifikacijskog objekta 1860. godine te njezina daljnjega korištenja u vojne svrhe sve do 1994. godine.

Konzervatorski odjel predstavlja dosadašnje radove na izradi konzervatorske i projektne dokumentacije, izvođenje radova zaštite i obnove Tvrđave u razdoblju 1995. - 2015. godine.

Tvrđava je godinama služila kao vojarna te je njezina struktura ostala

pošteđena od većih novovjekih urbanističkih i građevinskih intervencija. Zbog toga je kao cjelina važan fortifikacijski, urbanističko-arhitektonsko-graditeljski dokument. Obnova cjeline Tvrđave Brod realna je i moguća jer su izvorne strukture čitljive. Specifičnost je projekta da je zamišljena obnova njezine ponajprije urbanističke forme, ali s potpuno novim i pažljivo razmještenim sadržajima, uz puno prvenstvo konzervatorskoga i ekološkoga pristupa.

Zračni snimak kompleksa Tvrđave Brod 2014. godine

U razdoblju 1995. - 2015. provedena je obnova pojedinačnih zgrada koje su bile u boljem stanju na temelju arhivske i konzervatorsko-tehničke dokumentacije za zgrade Slavonske vojarne u Klasičnu gimnaziju, Časničkog paviljona u Gradsku upravu, Vojničkog kluba u Glazbenu školu i dijela Kavalira za Galeriju umjetnina grada Slavonskoga Broda. Obnovljena je kapela sv. Ane, kapelanov stan i dio kurtina za program oživiljene povijesti (kovačnica, ljekarna, tvrđavski zatvor, povijest tambure),

što je manje od 30 % prostora. Provedeni su arheološki istražni radovi na prostoru grabišta kako bi se rekonstruirao povijesni most za koji je u ime Grada Slavanskoga Broda nositelj projekta Turistička zajednica, a sredstva su planirana iz redovitoga programa Ministarstva kulture, Ministarstva turizma, Hrvatske turističke zajednice, Grada Slavanskoga Broda i Brodsko-posavske županije.

Također su predstavljeni planovi daljnje revitalizacije Tvrđave te privođenje novim namjenama.

Izložba je postavljena u Muzeju Brodskog Posavlja, a potom u osnovnim i srednjim školama u Slavonskome Brodu te na prostoru Brodsko-posavske županije.

Pogled na izvorno stupište mosta u Tvrđavi Brod

KRIŽEVCI

PREZENTACIJA KATEDRALE SV. TROJICE I BISKUPSKOGA DVORA U KRIŽEVCIMA

Srijeda, 23. 9. 2015., u 11:00 sati,
biskupski dvor, Ulica Franje Račkoga 12, Križevci

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Bjelovaru

Grkokatolički biskupski sklop kulturno je dobro nacionalnoga značaja, najmonumentalniji primjer graditeljskoga naslijeđa u Križevcima. Ističe se svojom povijesnom i arhitektonskom slojevitosti, bilo da je riječ o njegovom graditeljskom korpusu, opremi ili vrijednostima koje baštini. Svojim srednjovjekovnim porijeklom, baroknom gradnjom te klasicističkom i neogotičkom obnovom svjedoči o značaju križevačkoga područja u nacionalnim okvirima. To je ujedno kulturno dobro bitno za konzervatorsku praksu u cjelini te istaknuto djelo u arhitektonskom opusu Hermana Bolléa. Katedrala Presvete Trojice kolektivno je djelo hrvatskih umjetnika i obrtnika s kraja devetnaestoga stoljeća koje svjedoči o nastojanju Izidora Kršnjavoga na afirmaciji suvremene umjetnosti u Hrvatskoj.

Katedrala Sv. Trojice i biskupski dvor

Početni građevinski korpus nastaje kao srednjovjekovni samostan augustinaca. Napušten je i porušen za vrijeme provala Osmanlija 1539. godine. Ostatke samostana naslijedili su franjevci početkom 17. st. koji stvaraju nov, barokno koncipiran

prostor. Samostan je ukinut 1783., a posjed preuzima grkokatolička biskupija 1792. godine. Promjene koje sklop doživljava tijekom 19. st. možemo označiti kao „preslojavanje“ stilova. Prva obnova započela je 1802., a iduća već 1817. prema nacrtima Bartola Felbingera, u duhu klasicizma. Krajem devetnaestoga stoljeća dovršeno je unutarnje uređenje biskupskoga dvora, a ujedno je započeta velika obnova katedrale koja će rezultirati današnjim izgledom sklopa. U periodu od 1894. do 1897. godine, u okviru programa Odjela za bogoštovlje i nastavu zemaljske vlade, odvija se obnova pod vodstvom arhitekta Hermana Bolléa. Zanatske i obrtničke radove izvodi Obrtna škola. Unutrašnjost katedrale u cijelosti je dekorirana prema nacrtima Hermana Bolléa te su je oslikali vodeći hrvatski umjetnici: Celestin Medović, Ivan Tišov, Bela Čikoš-Sesija, Ferdo Kovačević i Josip Bauer. Posljednja velika obnova sklopa izvršena je u periodu od 1942. do 1946. godine, pod vodstvom arhitekta Stjepana Podhorskoga.

Značajno mjesto u biskupskome dvoru zauzima knjižnica i biskupski arhiv. Knjižnica biskupije danas sadrži ukupno 10.667 djela, 50 naslova periodike, rukopise i zemljopisne karte. Među posebno vrijednim knjigama, koje čine gotovo polovicu fondusa, ističe se rukopis - pontifikal - iz 1433. godine, kao i tri inkunabule. Dijecezanski muzej koji baštini crkveno posuđe, svijećnjake, misno i redovničko ruho iz 18. i 19. st. osnovao je biskup Šimrak 1942. godine.

Interijer
katedrale
Sv. Trojice

VELIKA GORICA

IZLOŽBA UGODNO I KOMFORNO STANOVANJE U OBNOVLJENOME TUROPOLJSKOM ČARDAKU

Četvrtak, 24. 9. 2015., u 18:00 sati, Muzej Turopolja,
Trg kralja Tomislava 1, Velika Gorica

ORGANIZATORI:

Grad Velika Gorica, Upravni odjel za društvene djelatnosti
Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Zagrebu
Muzej Turopolja

Gradska knjižnica Velika Gorica

RKT Župa Pohoda Blažene Djevice Marije, Vukovina

Ogranak „Seljačke sloge“ Buševac

POKROVITELJI: Turistička zajednica Zagrebačke županije

U izložbenom prostoru Muzeja Turopolja na panoima će biti prezentirano 37 objekata tradicijske arhitekture koji su etnografski, arhitektonski i fotografski dokumentirani u okviru projekta što ga provodi Grad Velika Gorica u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Zagrebu. Postavljanjem izložbe namjera je povećati dostupnost i vidljivost ovoga dijela baštine.

U skladu s naslovom izložbe u parku ispred Muzeja Turopolja prezentirat će se najuspješnije privatne obnove tradicijskih objekata za stanovanje. Na svečanosti otvorenja vlasnicima će se uručiti priznanja za doprinos u očuvanju baštine.

Čardak obitelji Kovačić u Mraclinu,
godina izgradnje 1922.

Trijem Čardaka obitelji Cvetnić u Mraclinu, godina izgradnje 1904.

Drvena prizemnica obitelji Cvetnić u Mraclinu, godina izgradnje 1904.

Moderno i tradicionalno, čardak obitelji Cvetnić u Mraclinu, godina izgradnje 1928.

PREDAVANJE: „POGLEDIĆANSKO“ ZEMLJIŠTE U VELIKOJ GORICI: PRIMJER MODERNIZACIJE TUROPOLJA U KONTEKSTU JEZGRE I PERIFERIJE

Petak, 25. 9. 2015., u 13:00 sati,
Gradska knjižnica Velika Gorica, Zagrebačka 37, Velika Gorica

PREDAVAČ: Hrvoje Malčić

Pričom o Franji pl. Poglediću i „pogledićanskom“ zemljištu prikazat će se povijesni razvoj i modernizacija Turopolja i Velike Gorice u drugoj polovici 19. stoljeća.

OTVORENI DAN KURIJE MODIĆ BEDEKOVIĆ

Subota, 26. 9. 2015., od 10:00 do 17:00 sati, Donja Lomnica

Obnova kurije Modić Bedeković i njezina pokretnog inventara vrijedan je doprinos spomeničkoj baštini Turopolja. Impozantan jednokatni, drveni dvor, izgrađen na početku 19. stoljeća, svojim šarmom privlači brojne posjetitelje. Ovaj program omogućuje i poziva na šetnju parkom i kurijom u ozračju prohujaloga vremena.

KAPELA SV. IVANA KRSTITELJA U BUŠEVCU

Nedjelja, 27. 9. 2015.

18:00 – misno slavlje

19:00 – koncert Velikogoričkoga komornog ansambla

20:00 – Tradicijska okućnica Ogranka „Seljačke sloge“ Buševac

Nakon dugogodišnje obnove drvena kapela sv. Ivana Krstitelja ponovno postaje dijelom vjerskoga i kulturnoga života uže i šire zajednice. Izgrađena je krajem 17. stoljeća. Unutarnji zidovi obloženi su drvenim tablama, a svetište je nepoznat pučki umjetnik oslikao zanimljivim biblijskim motivima. Kapela je, zajedno s pripadajućim okolišem, u cijelosti obnovljena. Restauriran je i obnovljen inventar koji će poznavatelje ovoga prostora iznenaditi novim elementom. U kapelu je, nakon mnogo godina, vraćena propovjedaonica.

Pogled na oslikani svod kapele

OSIJEK

PREDAVANJE INDUSTRIJSKA BAŠTINA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Četvrtak, 24. 9. 2015., u 19:00 sati,
atrij Konzervatorskog odjela u Osijeku, Kuhačeva 27, Osijek

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Osijeku

PREDAVAČI: djelatnici Konzervatorskog odjela u Osijeku

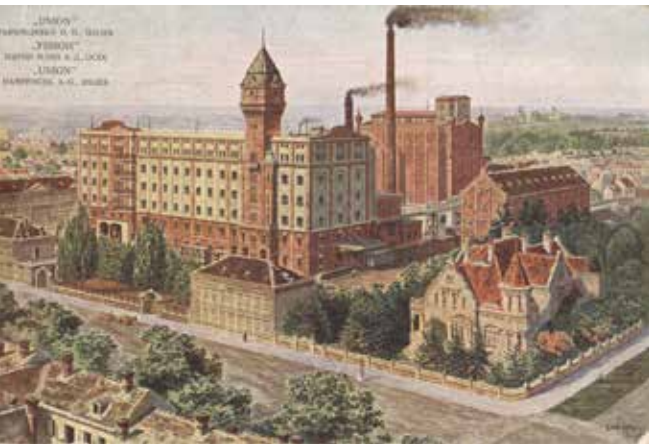
Najstariji sačuvani primjer industrijske baštine u gradu Osijeku gdje se odvijao proizvodni proces još u 18. stoljeću predstavlja zgrada stare Vojne pekarnice u Tvrđi. Kruhom i pekarskim proizvodima opskrbljivala je sve vojske koje su se izmjenjivale na ovim prostorima, počevši od izgradnje u 18. st. pa sve do 70-ih godina prošloga stoljeća. Osnivanje industrija i izgradnja industrijskih pogona te planirano stanovanje radnika i činovnika u gradu Osijeku započelo je u drugoj polovini 19. i početkom 20. stoljeća. *Regulacioni plan Osijeka* iz 1863. godine predvidio je izgradnju tvornica i uličnih pravaca koji su povezivali centar grada sa željezničkom stanicom što je omogućavalo dovoz sirovina i odvoz gotovih proizvoda. Zonska izgradnja tvornica regulirana je građevinskim *Štatutom* iz 1912. godine koji je zadao standarde izgradnje i tako utjecao na stvaranje gradskih blokova i formiranje urbanističke matrice grada Osijeka. Izgrađeni industrijski kompleksi koji su uvelike zaslužni za stvaranje gradske fizionomije danas su postali ranjiv dio širega središta grada, a to su Tvornica žigica „Drava“, Tvornica pokućstva „Povischil“, Osječka tvornica kože, „Union“ Paromlin, Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva OLT d. d. i dr.

Osim industrijske baštine u gradu Osijeku, sačuvani su i veliki industrijski kompleksi izgrađeni na potpuno praznim prostorima oko kojih su se formirala stambena naselja sa svim popratnim javnim sadržajima potrebnima za moderan način života, koji predstavljaju urbanu tipologiju grada tvrtke, tzv. *company town*, nastalih kao investicija određene tvrtke u industrijsku proizvodnju. Zbog izobilja šuma i izuzetno-

ga značaja drveta kao sirovine upravo na prostoru Osječko-baranjske županije u 19. stoljeću izgrađena su dva najstarija primjera te urbane tipologije u Hrvatskoj - *company town* Đurđenovac i *company town* Belišće, koji su dio međunarodnoga projekta *Company Towns in the World* (www.companytown.storia.unipd.it).

Na području Beljskoga vlastelinstva, u Baranji, tijekom druge polovine 19. stoljeća, izgrađena su planska naselja - pustare, namijenjene stanovanju poljoprivrednih radnika, uzgoju stoke te skladištenju žitarica. Svako plansko naselje sastojalo se od triju cjelina – upravne, gospodarske i stambene, koje su međusobno bile odijeljene zelenim zonama. Pustare su uskotračnom željeznicom bile povezane s tvornicama za preradu poljoprivrednih proizvoda (mljekarom, šećeranom, kudjeljarama, tvornicom salame, tvornicom strojeva), ciglanama te lukom Kazuk na Dunavu.

Aktivnom zaštitom industrijska baština postaje prepoznatljiva kao nedjeljiv dio povijesti arhitekture i urbanizma te povijesti umjetnosti, a sve u svrhu njezinog očuvanja i revitalizacije. Valorizacijom i promidžbom bogate industrijske baštine Osječko-baranjske županije istražuju se urbanističke, arhitektonske, umjetničke, povijesne i druge vrijednosti u okvirima srednjoeuropskoga konteksta odakle su pristizale investicije, kapital, projektanti, a tako i stilski utjecaji.

Industrijsko naslijeđe prikazano je arhivskom i povijesnom dokumentacijom, zatim stanjem danas evidentiranim na fotografijama te statusom i tretmanom zaštite na primjerima pojedinačno zaštićenih kulturnih dobara ili kompleksa, unutar zaštićenih kulturnopovijesnih cjelina kao i potencijalnih kulturnih dobara.

„Union“ paromlin, razglednica

KRAPINA

PREZENTACIJA OBNOVE STAROGA GRADA – PALASA

Petak, 25. 9. 2015., u 11:00 sati, Stari grad – Palas, Krapina

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Krapini

Na brijegu iznad današnje Krapine, sjeveroistočno od rječice Krapinčice, nalaze se ostatci utvrđenoga grada koji se prvi put spominje u 14. st. Najstariji dio grada nastao je na najvišoj točki utvrde, na 270 m n/v. Ispod te jezgre s vremenom su bili izgrađeni gospodarski i rezidencijalni objekti te dvorska kapela Svetoga Trojstva, tj. „Gornja“ i „Donja“ utvrda. Tijekom povijesti smjenjivali su se mnogobrojni vlasnici utvrde, među ostalima Ivan Korvin, grofovi Celjski, Keglevići i dr. Nakon potresa 1775. g. utvrda

Stari grad - Palas za vrijeme radova sanacije

propada. Do danas je pod krovom očuvan jedino Palas u čijoj se blizini nalaze ostatci dviju ulaznih kula, bedema te donja gradska vrata.

Godine 2013. program sanacije Staroga grada Krapine uvršten je u trogodišnje programe Ministarstva kulture za razdoblje od 2013. do 2015. godine. Programom je obuhvaćena sanacija zgrade Palasa i padine ispod Staroga grada.

Prezentirat će se dovršeni radovi na zgradi Palasa, koji obuhvaćaju statičku sanaciju, popravak krovišta, izvedbu sustava odvodnje oborinskih voda i uređenje pročelja te radovi na osiguranju i učvršćivanju padine podno samoga lokaliteta.

Stari grad - Palas nakon radova

LEPOGLAVA

PREZENTACIJA ZIDNIH SLIKA U CRKVI BLAŽENE DJEVICE MARIJE U LEPOGLAVI

Petkom, 18. i 25. 9. 2015, od 10:00 do 12:00 sati,
crkva Blažene Djevice Marije, Lepoglava

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Varaždinu

U svetištu župne crkve Blažene Djevice Marije u Lepoglavi prezentirat će se iluzionističke zidne slike, koje su nakon višegodišnjih konzervatorsko-restauratorskih radova ponovno zasjale u svojem izvornom obliku. Radove je izvodio Hrvatski restauratorski zavod. Riječ je o izuzetno vrijednim iluzionističkim zidnim slikama na zidovima i svodu svetišta, koje su rad najpoznatijega predstavnika baroknog iluzionističkog slikarstva u hrvatskoj umjetnosti - Ivana Krstitelja Rangera. Zidne slike prikazuju u prizemnome pojasu s lijeve strane scenu „Isus tjera trgovce iz Hrama“, a s desne strane scenu „Dvanaestogodišnji Isus u Hramu“. Na gotičkome

Crkva Blažena Djevice Marije, Lepoglava, oslik na južnom zidu svetišta

svodu svetišta smješteni su između susvodnica mramorni okviri sa žutosmeđim reljefima evanđelista, dok su u poljima na tjemenu smješteni anđeli te središnji prikaz „Marijina uznesenja na Nebo“. Svetište je oslikano u razdoblju 1742. – '43. godine.

Crkva Blažena Djevice Marije, Lepoglava, oslik na sjevernom zidu svetišta

Crkva Blažena Djevice Marije, Lepoglava, oslik na svodu svetišta

Crkva Blažena Djevice Marije, Lepoglava, pogled na svetište

KRAPJE

DANI OTVORENIH VRATA PARKA PRIRODE LONJSKO POLJE

Subota, 26. 9. 2015.

ORGANIZATOR: Park prirode Lonjsko polje

- 8:00** Polazak autobusa iz Zagreba, Trg I. Mažuranića 14 (ispred Etnografskog muzeja)
Prijave na mail info@pp-lonjsko-polje.hr i danieuropskebastine@min-kulture.hr do 20. 9. 2015.
- 10:00** Otvorenje izložbe „Posoblje i pokuštvo u tradicionalnom posavskom domu“, autorica Slavica Moslavac, Krapje 1
- 10:00** Start rekreativne biciklijade Novska - Krapje, Pučko učilište Novska
- 10:00** Likovna kolonija, Krapje 1 - 70
- 9:00 – 10:00** Okrugli stol „Operativni program za razvojne programe obnove kulturne baštine“, Upravni odjel za upravljanje pristupnim fondovima i poticajnim sredstvima SMŽ
- 10:00 – 11:00** Tradicijske drvene kuće Krapja – prijedlog stvaranja digitalne baze podataka kulturne baštine Krapja, Društvo arhitekata Zagreba – Sekcija Arhitektonsko naslijeđe
- 11:00** Svečano otvorenje Prijamnoga centra Parka prirode Lonjsko polje i manifestacije Dana europske baštine, Krapje 18
- otvorenje izložbe fotografija „Lonjsko polje 2015“, organizator Hrvatski fotosavez
- 12:00** Mimohod KUD-ova od crkve do pozornice, Krapje 1
- 12:30** Kulturno-umjetnički program, nastup udruga i KUD-ova, Krapje 1
- ugostiteljska ponuda

- 14:00 – 15:00** Tradicijska vršidba žita, Udruga old-timer klub BULLDOG LENZ Novska, dvorište Krapje 18
- 15:00** Tamburaški koncert „Lađari“ iz Davora
- 15:00 – 16:30** Otvorenje gatera Orlinci, stručno vođenje „Izvorne pasmine u PP Lonjsko polje“, Drenov Bok
- 17:00** Povratak autobusom u Zagreb

PRATEĆI PROGRAM:

- 10:00 – 18:00** Prezentacija štandova tradicijskih zanata, alata, suvenira i ekoproizvoda, Krapje 1 - 70
- 10:00 – 18:00** Etnozbirka Palaić, Krapje 48

Vožnja konjskom zapregom, rekreativno jahanje, streličarstvo
 Izložba „DVD Krapje 1925. -2015“, spremnica DVD-a Krapje
 Izložba „Aktivnosti udruge Kraplani“, Krapje 1
 Izviđački kamp „Zelena patrola“, logorska vatra, Krapje 102
 „Pozdrav iz Krapja razglednicom“, štand TZ Općine Jasenovac, Krapje 1
 Fotoradionica „Krapje – raznolikost“ – za mlade osnovnoškolskog uzrasta, Krapje 30

- 14:30 – 18:00** Vožnja brodom „Katarina 1“ po rijeci Savi prema voznom redu, pristan Krapje
- 14:30 – 18:00** Vožnja kanuima na Strugu, pristan na Strugu kod mosta Plesmo
- 14:30** Edukativni program za djecu „Krapje – selo graditeljske baštine“, Krapje 18
- 16:30** Prvenstvena nogometna utakmica „Naprijed“ Krapje – „Slavonija“ Brestača
- 20:00** Tamburaški koncert “Lađari”, Vatrogasni dom u Krapju

*Djevojke u narodnim nošnjama
 Povorka udruge Kraplani
 Vještina bacanja mreže*

NEDJELJA, 27. 9. 2015.

- 9:00 – 12:00** Fotoradionica „Krapje – raznolikost“ – za mlade osnovnoškolskog uzrasta, Krapje 30
- 9:00 – 12:00** Aktivnost mladih čuvara prirode Lonjsko polje
- 10:00 – 11:00** Atletska natjecanja mladeži – JAK Jasenovac
- 11:00** Natjecanje vatrogasne mladeži
- 11:30 – 13:30** Vožnja kanuom, pristan na Strugu Plesmo
- 14:00 – 16:00** Vožnja brodom „Katarina 1“ po rijeci Savi

POŽEGA

PREZENTACIJA OBNOVE TEKSTILNIH PREDMETA IZ KRIPTJE KATEDRALE SV. TEREZIJE AVILSKE U POŽEGI

Utorak, 29. 9. 2015., u 12:00 sati,
Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Matka Peića 3, Požega

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Požegi

Tekstilni inventar iz kriptje katedrale sv. Terezije Avilske u Požegi odnosi se na bogatu zbirku pogrebnoga tekstila koja obuhvaća uglavnom žensku građansku odjeću 19. st. te manji dio liturgijske odjeće iz 18. stoljeća. Istraživanje kriptje započelo je 2004. godine kada su požeški konzervatori bili suočeni s nesvakidašnjom građom koja je svojim opsegom i višeslojnošću potaknula detaljniju analizu i potrebu za očuvanjem kao kulturnoga dobra. Kriptja požeške katedrale služila je za ukop uglednih građana Požege 18. i 19. st. i to u prostoru ispod broda crkve te svećenika koji su se sahranjivali isključivo ispod svetišta. Obradom Matičnih knjiga umrlih utvrđeno je da je u razdoblju od 1760. do 1867. godine u kriptu sahranjeno 546 osoba. Među brojnim nalazima koje smo zatekli u kripti, poput živopisno oslikanih drvenih lijesova, krunica, križića, raspela i sl., posebnu su pozornost privukli tekstilni predmeti, ponajviše zbog svoje očuvanosti, čemu su pridonijeli povoljni mikroklimatski uvjeti.

U razdoblju od 2006. do 2010. godine u Odjelu za tekstil Hrvatskoga restauratorskog zavoda u Zagrebu izvedeni su restauratorski radovi na sedam tekstilnih predmeta (pet haljina i dvjema pripadajućim maramama). Cjelovitim konzervatorsko-restauratorskim radovima prethodili su radovi preventivne zaštite, a zahvaljujući i solidnom stanju tekstila, rezultat je bio više nego zadovoljavajući. Rijetkost je da pogrebni tekstil bude takvoga stanja da mu se može vratiti izvorna fleksibilnost te da se nakon završetka radova može, za potrebe prezentacije, staviti na izložbene lutke od kojih je svaka izrađena prema dimenzijama haljine. Zanimljivost je

Pranje haljine

Zatvaranje oštećenja
Izložba Svileni tragovi

Haljina Ane Ljubić (1809.)

restauriranih haljina i u tome što nas one na osobit i neposredan način vode kroz razvoj modnih stilova s kraja 18. i početka 19. stoljeća. Najstarija haljina pripadala je Ani Ljubić (1809.), a po svojim stilskim i konstrukcijskim obilježjima potječe iz razdoblja *ampira* s prijelaza iz 18. u 19. stoljeće, što je vidljivo u njezinom A-kroju s visokim strukom rezanim ispod prsa te uskim dugim rukavima. Stilske promjene koje su se događale tijekom 19. stoljeća iščitavamo neposredno na ostalim haljinama, poput „spuštanja“ struka, trenda gigot rukava, uvođenja dubokoga V-izreza te zvonolike i nabrane suknje. Nakon izvršenih cjelovitih restauratorskih radova 2010. javila se ideja o prezentaciji restauriranoga tekstila s naglaskom na samome postupku restauracije. Tom je prilikom u suradnji Konzervatorskog odjela u Požegi i Odjela za tekstil, papir i kožu Hrvatskoga restauratorskog zavoda u prosincu 2014. godine postavljena izložba pod nazivom *Svileni tragovi*. Vrijednost je ove građe velika jer je jedinstvena na području Hrvatske i od velikoga je lokalnoga i regionalnoga značenja, a njezinim spašavanjem od propadanja čuvamo temelje za neka buduća povijesna, povijesnoumjetnička, sociološka, etnološka i druga istraživanja ili kao vrijedan komparativni materijal.

BENKOVAC - MEDVIĐA

PREZENTACIJA CRKVE SV. IVANA KRSTITELJA U MEDVIĐI

Utorak, 29. 9. 2015., u 10:00 sati, Zavičajni muzej Benkovac,
Obitelji Benković 6, Benkovac
u 12:00 sati, Crkva sv. Ivana Krstitelja, Medviđa

ORGANIZATORI: Zavičajni muzej Benkovac, Grad Benkovac,
Konzervatorski odjel u Zadru

Crkva sv. Ivana Krstitelja nalazi se na groblju sa sjeverne strane glavnoga puta u bukovačkome mjestu Medviđa. Građevina je izrazito slikovita zbog svoga položaja u podnožju velike obrasle stijene koju nadvisuje visoki zvonik na pročelju crkve.

Crkva ima tlocrt izduženoga pravokutnika dim. 12,50 x 4,80 m s pravokutnom apsidom istaknutom u prostor na istočnoj strani. Građena je od kamena ožbukanoga na vanjštini. Krovšte je dvostrešno, prekriveno velikim kamenim pločama sлагanima na tzv. bukovački način. S obzirom da je pročelje građevine sagrađeno uz stijenu, nema otvora, već samo zvonik s visokim zidanim postamentom na vrhu kojega je kamena preslica s jednim zvonom. Vrh preslice ukrašen je trima kamenim kuglama. Rastvorena je samo južna fasada građevine gdje je smješten ulaz u crkvu i jedan pravokutni prozor. Manji pravokutni prozor nalazi se i na južnoj fasadi apside.

Unutrašnjost je crkve ožbukana, a pod je prekriven kamenim pločama. Krovšte naosa je drveno, vidljivo u podgledu, dok je apside presvođena blago slomljenim svodom.

Uz začelni zid apside prislonjen je jednostavni glavni oltar sastavljen od zidanoga postolja i kamene menze posvećen sv. Ivanu Krstitelju. Na središnjem je dijelu sjevernoga zida oltar posvećen sv. Iliji. Crkva je jedinstven primjer dvokonfesionalne uporabe – glavni oltar, kao i crkva, pripada

Crkva sv. Ivana Krstitelja, Medviđa, novi pod

katoličkoj konfesiji, dok je bočni oltar namijenjen pravoslavnomu življu.

C. F. Bianchi u djelu „Zara cristiana“ navodi da je crkva sagrađena 1694. godine. Analizom arhitektonskih elemenata poput slomljenoga svoda apside moglo bi se zaključiti da je građevina ipak srednjovjekovna.

Crkva sv. Ivana Krstitelja u Medviđi izuzetan je arhitektonski spomenik, jedinstven u Zadarskoj županiji zbog položaja, oblika, sačuvanoga pokrova, visokoga zvonika i dvokonfesionalne uporabe.

Zaštitni radovi na crkvi provodili su se posljednje tri godine i obuhvatili su statičku konsolidaciju zidova, sanaciju krovništva, arheološka istraživanja i sanaciju podnice unutar građevine.

Crkva sv. Ivana Krstitelja, Medviđa

VUKOVAR

PREDAVANJE INDUSTRIJSKI GRAD BATA - BOROVO NASELJE

Četvrtak, 1. 10. 2015., u 11:00 sati,
Konzervatorski odjel u Vukovaru, Županijska 5, Vukovar

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Vukovaru

AUTORI: Zdenka Predrijevac i Andrija Čavar

Povijesno-urbanistička cjelina Bata-ville nastala je u periodu između 1931. i 1938. godine nedaleko od Borova Sela kod Vukovara i predstavlja najvrjedniji primjer novoplaniranih gradova sagrađenih u duhu rane moderne na području srednje Europe. Cjelina se sastoji od stambenoga naselja i tvorničko-proizvodne zone. Batin je kompleks po stupnju očuvanosti ostao izvoran po urbanom konceptu i autentičnosti tipova zgrada, a poslovno-stambena namjena ostala je ista do danas.

Kompleks je izgrađen prema urbanističkoj osnovi Batina arhitekta Františka Lydie Gahure te uz arhitektonske projekte Antonina Viteka i Vladimira Karfika. U sklopu kompleksa nastaje novi industrijski grad s modernim proizvodnim halama, stambenim radničkim naseljem i brojnim pratećim objektima društvenoga standarda. Značajni društveni objekti nastali između 1932. i 1940. godine jesu: Radnički dom, Električna energana, Stadion, Sportski aerodrom, Kinodvorana, Državna osnovna škola, Škola učenika u privredi, Stručna produžena zanatska škola, Nova osnovna škola, Narodno sveučilište, Srednja obrtna industrijska škola, Njemačka narodna škola i Samački hotel. Najveći dio površine naselja Bata zauzimale su suvremeno koncipirane radničke stambene „kolonije“ sa 122 tipska stambena objekta i to jednodomke, dvodomke, četverodomke s malim stanovima za radnike i kasnije desetodomke sa stanovima u nizu.

U smislu prostorne organizacije naselja Bata ostalo se dosljedno funkcionalnom odvajanju proizvodno-industrijskoga dijela, smještenoga uz

Luku i Željeznicu, od stambene zone i prostora za rekreaciju u zaleđu. Proizvodne hale, oblikovane prema tipskom obrascu Batinih zlinških industrijskih blokova, u duhu su avangardne rane moderne, što podrazumijeva funkcionalnost i čistu konstrukciju.

Obnova Borova naselja

Obnova 66 višestambenih zgrada započela je krajem 2010. godine. Do 2012. g. izrađeni su detaljni arhitektonski snimci postojećega stanja i projekti obnove zgrada, a od 2011. do 2015. g. izgrađene su uglavnom u cijelosti 32 zgrade. Suprotno od zadnje organizirane obnove iz 2000. g. provedene bez suradnje s konzervatorima, ovi su projekti izrađeni u skladu s konzervatorskim uvjetima, kojima je određena sanacija ili izgradnja zgrada s pročeljima u izvornom obliku, dok je unutrašnjost s tlocrtnim rasporedom neznatno prilagođena suvremenim standardima.

Borovo naselje, 1943.

Borovo naselje, obnova 2014.

SAMOBOR

STRUČNA EKSKURZIJA U SAMOBOR I RUDE

Petak, 2. 10. 2015.

- u 9:00 sati polazak autobusa iz Zagreba, Trg I. Mažuranića 14 (ispred Etnografskoga muzeja)

Prijave na mail danieuropskebastine@min-kulture.hr do 25. 9. 2015.

- u 10:00 sati prijam gradonačelnika Kreše Beljaka, Galerija Prica, Samobor

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Zagrebu, Grad Samobor, Samoborski muzej, Galerija Prica, KUD Oštrc - Rude

Kulturnopovijesna cjelina Samobora prepoznata je početkom 60-ih godina kao jedna od najvrjednijih malih gradskih jezgri sjeverozapadne Hrvatske kada je upisana u Registar spomenika kulture Republike Hrvatske. Pravovremeno uočena visoka vrijednost kulturnopovijesne cjeline Samobor i kontinuirana suradnja konzervatora i gradske uprave te njegovih stanovnika rezultiraju visokom očuvanošću ovoga središta.

Izdvajamo neke reprezentativne primjere urbane, sakralne, tradicijske i industrijske baštine koji predstavljaju bogatstvo kulturnoga stvaralaštva Samobora.

PREZENTACIJA TRGA KRALJA TOMISLAVA

Petak, 2. 10. 2015., u 10:30 sati

Urbana povijest Samobora počinje početkom 13. st. dobivanjem statusa slobodnoga kraljevskog grada što će kasnije utjecati i na njegov prostorni razvoj. Urbana matrica organičkoga karaktera, nastala u korelaciji s krajolikom, vrijednost je koja se nije bitno mijenjala od srednjega vijeka

Trg kralja
Tomislava u
Samoboru

do 19. stoljeća. Žarišna je točka grada središnji gradski trg koji je formiran nepravilnim blokovima s kućama različitih stilskih epoha u harmoničnu cjelinu koja se očuvala do danas. Ambijentalnoj vrijednosti središta grada Samobora pridonosi i potok Gradna sa svojim karakterističnim, slikovitim mostovima. S obzirom na raznolika stilska obilježja gradskih kuća, posebna se pozornost posvećuje obnovi pročelja u sklopu koje se provode konzervatorsko-restauratorska istraživanja žbukanih i bojanih slojeva, a čiji rezultati usmjeravaju način prezentacije.

PREZENTACIJA ŽUPNE CRKVE SV. ANASTAZIJE

Petak, 2. 10. 2015., u 11:00 sati

Crkva je podignuta u središtu povijesne jezgre naselja na povišenome, podzidanome platou, iznad potoka Gradne. Središnji je vizualni element i najvažnija urbanistička dominanta povijesnoga središta grada. Sagrađena je 1675. g., a gradio ju je majstor Hans Allio iz Celja u stilu manirizma s detaljima kasne gotike, renesanse i ranoga baroka. Izvedena je kao jednobrodna građevina s poligonalnim svetištem s kontraforima te lađom s bočnim kapelama. Zabatno glavno pročelje

s renesansnim zvonikom i baroknom lukovicom asimetrično je oblikovano. Unutrašnjost je preoblikovana u 19. stoljeću u više navrata u vrijeme neostilova. Nakon istraživanja i valorizacije povijesnih slojeva za prezentaciju je odabran neorenesansni sloj koji najbolje ističe arhitektonske vrijednosti crkve. Vanjština crkve i zvonik s jednom od najbogatijih i najsčuvanijih baroknih lukovica u ovome području Hrvatske obnavljani su 1999. i 2005., a unutrašnjost 2007. godine.

PREZENTACIJA FRANJEVAČKOGA SAMOSTANA I CRKVE UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Petak, 2. 10. 2015., u 11:30 sati

Franjevački samostan i crkva podignuti su u rubnome dijelu najstarijega povijesnog središta na mjestu starijega sklopa sa srednjovjekovnom crkvom sv. Marije od Milosti u Polju koja se u srednjem vijeku nalazila izvan gradskih zidina. Današnji samostan i crkva građeni su od 1712. do 1735. g. u baroknome stilu. Dio strukture gotičke crkve ugrađen je u jednobrodnu baroknu građevinu s poligonalnim svetištem i bočnim kapelama u lađi. Glavno pročelje crkve naglašeno je baroknim, koloristički obrađenim, velikim redom pilastara. Sačuvan je izvorni barokni inventar te iluzionistički oslik Franca Jelovšeka. Složena konzervatorsko-restauratorska istraživanja i radovi obuhvaćaju višegodišnju kontinuiranu sanaciju od temelja do krova crkve sa zvonikom. Na crkvi se ističe prezentacija oslikanoga baroknog glavnog pročelja sa specifičnim bijelim medaljonima na crvenoj podlozi. Unutrašnjost je crkve obnavljana od 2000. do 2005., a vanjština od 2009. do 2014. godine.

PREZENTACIJA TRADICIJSKOGA NAKITA - SAMOBORSKOGA KRALUŠA

Petak, 2. 10. 2015., u 12:30 sati, Samoborski muzej, Ferde Livadića 7

Tradicijski nakit samoborskoga kraja koji izrađuju žene ručno, nizanjem raznobojnih staklenih perlica na nit (dlaku konjskoga repa ili u novije vrijeme najlonski konac), poznat je kao kraluš ili pleteni kraluš. To je slikovita ženska ogrlica u obliku mreže, a dio je svečane narodne nošnje.

Zahvaljujući mašti, znanju i umijeću žena koje su ga radile, „plele“, poznat je velik broj raznovrsnih kraluša s obzirom na kombinaciju boja, veličinu i gustoću niti, pa je teško naći dva u potpunosti jednaka.

U cilju očuvanja ovoga lijepog detalja nošnje i posebnog umijeća rada, putem radionica pokrenuta je obnova i revitalizacija te izrada suvremenih oblika. Već nekoliko godina prihvaćen je kao nakit uz sve vrste odjeće, a i kao vrlo reprezentativan suvenir.

Prvu međunarodnu prezentaciju imao je 1998. g. na svjetskoj izložbi EXPO 1998. u Lisabonu.

Nesumnjivo je ova raskošna ogrlica dio samoborske kulturne baštine koja zaslužuje stalnu promidžbu i očuvanje.

PREZENTACIJA OBNOVE MLINA PUKŠAR

Petak, 2. 10. 2015., u 14:00 sati, Rude broj 148

Uz samu cestu koja vodi od Samobora prema Parku prirode Žumberak - Samoborsko gorje, podno planine Oštrca, na potoku Gradni smješten je jedan od posljednjih mlinova vodenica u vlasništvu obitelji Pukšar.

Dao ga je izgraditi Mirko Lehpamer 1843. g., što je upisano na pročelju zgrade. Mlin je manja prizemnica od kamena natkrivena dvostrešnim krovom. Mlinsko postrojenje prvotno su pokretala dva velika drvena kola tipa *naljevača* s horizontalnim pogonom. Smanjenjem potreba za

mljevenjem ostao je samo jedan, a i on je prestao s radom 2003. g. i od tada mlin propada.

Zbog činjenica da je dolaskom električne energije na Gradni već propalo dvadesetak vodenica, da su dio tehničke, tradicijske i prostorne baštine čija obnova danas nalazi smisao jer funkcioniraju u skladu s ekološkim principima, Konzervatorski odjel u Zagrebu i KUD Oštrc iz Ruda pokrenuli su obnovu zgrade i revitalizaciju mljevenja žitarica. Radovi su izvođeni od 2013. do 2015. g., a obuhvatili su sanaciju pročelja, krovništva, rekonstrukciju vanjskoga kola te uređenje unutrašnjosti i okoliša. Cilj je da obnovljeni mlin proizvodi brašno te da bude edukativni i turistički sadržaj kraja.

Sredstva su osigurali: Zagrebačka županija, Grad Samobor, Hrvatska elektroprivreda, Hrvatske vode, Ministarstvo kulture RH i KUD Oštrc. Izvođači radova: „Graditeljstvo Guliš“, „Rudex-2000“, Autoprijevoznik Željko Koščica, „Obrt za tesarsku djelatnost vl. Miroslav Dumić“. Velik doprinos dao je KUD Oštrc, koji njeguje ples, nošnje i običaje, a nositelj je projekata revitalizacije rudarske greblice (autohtonoga rudarskog kolača), obnove rudnika svete Barbare te mlina obitelji Pukšar, pa je zbog uspješnog očuvanja vlastite baštine dobitnik nagrade „Vicko Andrić“ za doprinos lokalnoj zajednici za 2013. godinu.

Mlin vodenica obitelji Pukšar u Rudama

OBILAZAK RUDNIKA SVETE BARBARE

Petak, 2. 10. 2015., u 15:00 sati, Rude

Naselje Rude formirano je u izduženome kanjonu potoka Rudarska Gradna, jugozapadno od grada Samobora. Rudnici se nalaze nedaleko od sesoske aglomeracije u bregovitome i šumovitome pejzažu. Rudarenje ima dugu tradiciju jer prema povijesnim izvorima još su Kelti kopali rudaču, a bakar koristili za izradu posuda. Rimljani su bakar koristili u kovnici novca u Sisku (tada Siscia). Krajem 16. stoljeća proizvodnja bakra u Rudama bila je dvostruko veća od cjelokupne proizvodnje bakra u Engleskoj, a jedno vrijeme i najveća u Austro-Ugarskoj Monarhiji. U 19. stoljeću vadila se željezna ruda, a do sredine 20. stoljeća i gips.

Važna je bila i društvena uloga rudarenja jer su 1780. g. osnovali bratimsku blagajnu za pomoć bolesnim i starim rudarima, a uzdržavali su i pučku školu u Rudama.

Smanjenjem resursa u rudnicima eksploatacija prestaje 1956. g.

Nekadašnje tako važne funkcije rudnika bile su poticaj za nove projekte pa je 2002. g. geolog prof. dr. sc. Boris Šinkovec inicirao ideju otvaranja rudarskoga muzeja u rovovima Kokel i Sv. Trojstvo. KUD Oštrc iz Ruda prihvatio je ideju, a grad Samobor i Zagrebačka županija podržali su je i financijski potpomogli. Ostvarena je i dragocjena suradnja sa slovenskim partnerima i čuvarima baštine rudarenja Krajevna skupnost Senova. Nakon čišćenja uslijedilo je učvršćivanje rova, postavljanje rasvjete, izrada poučne staze i mineraloške zbirke. Godine 2012. rudnik pod zajedničkim nazivom Sv. Barbara otvoren je za javnost. Bila je to motivacija za daljnju revitalizaciju niza drugih segmenata kulturne baštine kao što je rudarska odora te nastavak godišnje manifestacije *Dani rudarske greblice* ispred samoga rudnika.

PREZENTACIJA IZRADE RUDARSKE GREBLICE I DOMJENAK

Petak, 2. 10. 2015. - u 16:00 sati, rudnik sv. Barbare (u slučaju kiše škola u Rudama)

- u 17:00 sati povratak u Zagreb

Kolač od tijesta nadjeven sirom i orasima čiji je naziv vezan uz činjenicu da su ga rudari nosili u okna kao skromno jelo, a pekao se u krušnoj peći nakon što se starinskim alatom razgrnuo (pogrebao) žar i pepeo. Zaslugom KUD-a Oštrc visoko je valoriziran kao kulturno dobro i postao je simbol naselja Rude. KUD Oštrc još od 1985. g. svakoga prvog vikenda u srpnju u Rudama organizira *Dane rudarske greblice*, a na njima se uz promidžbu stare recepture ispeče velik broj kolača. Na manifestaciji je i do 3000 posjetitelja iz cijele Hrvatske i inozemstva; stvara se pozitivno ozračje, a nastupima folklornih društava šire se i upoznaju različite kulture.

Od 2008. g. održavaju se i radionice za učenike osnovnih škola te su tiskane brošure na šest jezika. Od 2014. g. greblica se peče u krušnoj peći ispred rudnika svete Barbare, gdje se organiziraju radionice *Dječje greblice*, na kojima najmlađi uče izraditi svoju greblicu.

Od 2007. g. znanje izrade ovoga kolača na Listi je nematerijalne kulturne baštine RH.

Greblica ispečena u krušnoj peći

TROGIR

PREZENTACIJA KULA NA KRBANU - SANACIJA, REVITALIZACIJA I PERSPEKTIVA

Subota, 3. 10. 2015., 10:00 sati, Kula na Krbanu

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Trogiru

Na zapadnim padinama brijega Krbanu nalazi se kula izgrađena u 16. st. za vrijeme turskih i morlačkih provala. Kula u tlocrtu ima pravokutni oblik, a sastoji se od podziđa, prizemlja i jednoga kata. Na zapadnome pročelju nalazi se trenutačno nepristupačan ulaz koji je izvorno imao i pokretni

most u svrhu onemogućivanja pristupa samoj kuli prilikom opsade. Sjeverno pročelje nema otvora osim puškarnica. Ovaj obrambeni karakter građevine upućuje na zaključak kako je kula služila kao zaklon težacima prilikom pljačkaških pohoda Turaka i Morlaka na šire trogirsko područje.

Javnosti će biti prezentirani dosadašnji sanacijski radovi i izrada idejnoga rješenja obnove i revitalizacije izvedeni sredstvima Ministarstva kulture te mogućnosti dovođenja kule u funkciju u okviru javnoga i društvenog interesa.

Pogled na kulu na Krbanu

RIJEKA

PREZENTACIJA ARHEOLOŠKOGA PARKA PRINCIPIJ

Utorak, 6. 10. 2015., u 11:00 sati, Arheološki park Principij, Rijeka

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Rijeci u suradnji s
Odjelom za kulturu Grada Rijeke

Principij je kompleks zgrada vojnoga zapovjedništva južnoga sektora obrambenoga sustava (Claustra Alpia lularum), izgrađen sredinom 3. st. kao zadnja crta obrane središta Rimskoga Carstva. Sustav se pružao od Tarsatice (Rijeke) kroz planinske predjele Julijskih Alpa, štiteći najosjetljivije planinske prolaze. Principij je standardni dio rimskih kastruma, njihovo upravno i religijsko središte. Središnji dio principija zauzimalo je otvoreno dvorište koje je s tri strane bilo okruženo prostorijama (skladišta i spremišta oružja). Nasuprot ulazu u principij nalazila se monumentalna zgrada, basilica, iza koje se nalazio niz prostorija (blagajna, svetište zastava, časnički uredi, pisarnica i ostali slični sadržaji).

Principij za vrijeme istražnih radova

Principij nakon radova obnove

Nakon provedenih arheoloških istraživanja 2007. raspisom natječaja za arhitektonsko rješenje 2008. godine za prezentaciju je odabrano idejno rješenje prof. Nenada Fabijanića, dipl. ing. arh. Odabranim arhitektonsko-urbanističkim rješenjem formiran je prostor na kojemu je prezentiran arheološki lokalitet, otkrivanjem partera, postojećih obodnih zidova i ostalih nepokretnih arheoloških nalaza. Time je rekonstruiran povijesni prostor koji odgovara njegovoj prvotnoj namjeni otvorenoga, javnoga i reprezentativnoga karaktera. Uz adekvatno prezentiranje arheoloških nalaza, oblikovan je javni prostor prikladan za okupljanje i ostale javne sadržaje. Prostoru primjerene, suvremene i decentne arhitektonske intervencije pridonose čitljivosti i razumijevanju lokaliteta.

Principij danas

PREZENTACIJA OBNOVE PROČELJA UNUTAR POVIJESNE URBANE CJELINE GRADA RIJEKE

Utorak, 6. 10. 2015., u 12:00 sati,
Casa Veneziana, Zgrada Dolac 7, Rijeka

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Rijeci u suradnji s
Odjelom za kulturu Grada Rijeke

Grad Rijeka, Odjel gradske uprave za kulturu, pokrenuo je 2006. godine *Program sanacije i obnove pročelja i krovova građevina* na području zaštićene Urbanističke cjeline grada Rijeke. Ovom inicijativom Grad Rijeka nastoji ulaganjem u sanaciju i obnovu najznačajnijih povijesnih građevina, sredstvima ostvarenima od naplate spomeničke rente, osigurati veću kvalitetu života građana te na taj način povećati i kulturnu povijesnu i ambijentalnu vrijednost povijesne urbanističke cjeline grada Rijeke te je učiniti prepoznatljivom i u domeni kulturnoga turizma.

Do danas su tijekom provođenja Programa sanacije i obnove pročelja i krovova građevina na području zaštićene Urbanističke cjeline grada Rijeke obavljena 33 programa za koja su iz sredstava spomeničke rente izdvojena znatna sredstva te će Casa Veneziana na adresi Dolac 7 uz stručno vodstvo biti prezentirana zainteresiranoj javnosti.

Zgrada Dolac 7 prije obnove

Zgrada Dolac 7 poslije obnove

PREZENTACIJA OBNOVE POVIJESNIH DIZALA

Utorak, 6. 10. 2015., u 13:00 sati, Ivana Grohovca 1 i 3, Rijeka

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Rijeci u suradnji s
Odjelom za kulturu Grada Rijeke

U sklopu Javnih potreba u kulturi Grada Rijeke u djelatnosti zaštite i očuvanja kulturnih dobara realizirana su i dva projekta restauracije, konzervacije i stavljanja u pogon povijesnih dizala na stambenoj zgradi u ulici Ivana Grohovca 1 i 3, koja je izgrađena 1914./16. prema projektu Luigia Lupisa. Oba dizala s drvenim ostakljenim kabinama ukrašena secesijskim motivima izvedena su istovremeno kad i zgrada te predstavljaju rijetko očuvane primjere dizala s početka 20. st. na području Republike Hrvatske, stoga su upisana u Registar kulturnih dobara RH.

Projekt je na inicijativu Konzervatorskog odjela u Rijeci započeo 2008., a završen je 2014. godine. Višegodišnji program restauratorsko-konzervatorskih radova izveden je prema projektu Projectura d.o.o. Dizala su gotovo u cijelosti očuvana u svom izvornom obliku, a zamijenjeni su motor i upravljačka elektronika. Ovom prigodom bit će prezentirana javnosti.

Obnovljena dizala

KARLOVAC

PREZENTACIJA ZBIRKE UČILA KABINETA ZA FIZIKU GIMNAZIJE KARLOVAC I OBAVLJENIH KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA

Srijeda, 7. 10. 2015., 14:00 sati, Gimnazija Karlovac, Karlovac

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Karlovcu,
Gimnazija Karlovac

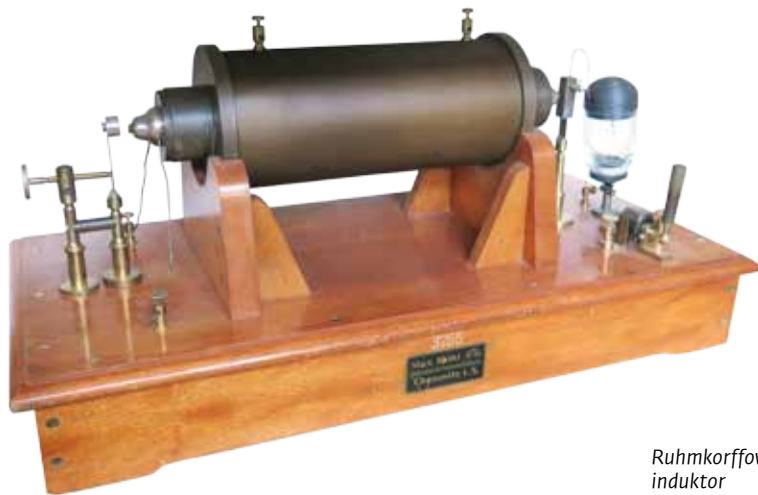
Zbirka učila kabineta fizike dio je zbirke povijesnih učila karlovačke gimnazije, upisana u Registar kulturnih dobara RH, koja obuhvaća tisuću sto osamdeset i devet predmeta. Fizikalna zbirka broji trideset i šest predmeta iz područja eksperimentalne fizike koji su služili za pokuse iz područja optike, mehanike, akustike, termodinamike, elektrostatike, elektrodinamike. Većina je izrađena u tvornicama specijaliziranim za izradbu precizne mehanike, znanstvenih i laboratorijskih instrumenata, među kojima su „Lenoir&Forster“ iz Beča, „Max Kohl“ iz Chemnitza,

Učilo za prikaz valova

„Dr. Houdek&Hervert“ iz Praga. Proizvedeni u drugoj polovici 19. i prvoj polovici 20. st., izrađivani su kao predmeti umjetničkog obrta i mala umjetnička djela za čiju su izvedbu upotrebljavani birani materijali: drvo s politurom, staklo, mjed, mramor, keramika, porculan, olovni minij. Učila su zbog istrošenosti i zastarijevanja te promjena u reformama školstva s vremenom nadomještana pomagalicama koja su odgovarala potrebama suvremene nastave pa je tek mali broj škola uspio sačuvati i formirati zbirku iz vremena najranijeg opremanja. Time su osim prvotne edukativne vrijednosti dobila i muzejsku, a njihov izvorni inovativni didaktičko-metodički karakter nije nadmašen ni danas. Predmeti zbirke dio su inventara nabavljanoga nakon spajanja Kraljevske velike realke na Rakovcu i Kraljevske gimnazije u Karlovcu u Kraljevsku veliku realnu gimnaziju na Rakovcu 1882. godine. Kako je najveći broj pomagala nabavljan u vrijeme kada je školu pohađao Nikola Tesla, moguće je da je svoja znanja stjecao upravo na ovim učilima.

U periodu od 2013. do 2015. godine na predmetima su izvršeni konzervatorsko-restauratorski radovi kojima će ova raritetna tehnička baština biti sačuvana kao znanstvena i edukacijska vrijednost.

Ruhmkorffov induktor

ŠČITARJEVO

OBILAZAK, RADIONICE I IGRAONICE - ARHEOLOŠKI PARK ANDAUTONIJA

Subota i nedjelja, 10. - 11. 10. 2015., od 12:00 do 18:00 sati, besplatan ulaz u Arheološki park Andautonija, Ščitarjevo

ORGANIZATOR: Arheološki muzej u Zagrebu

Na prostoru današnjega sela Ščitarjeva, desetak kilometara jugoistočno od Zagreba, u razdoblju od 1. do 4. st. nalazio se rimski grad Andautonija.

Od 1994. godine u dvorištu župnog ureda, u samome središtu Ščitarjeva, otvoren je Arheološki park u kojem se mogu razgledati sačuvani dijelovi rimskih zgrada i ulice. Arheološki je park otvoren od 1. svibnja do 1. studenoga (subotom i nedjeljom od 12 do 18 sati, a sve ostale dane za najavljene grupe prema dogovoru). Posjetitelji mogu sudjelovati u radionicama i igraonicama te razgledati izložbu rimskih mirisa, a za najavljene grupe organizira se i stručno vodstvo.

Svi posjetitelji Arheološkoga parka mogu 10. i 11. listopada besplatno sudjelovati u radionicama i igraonicama (rimske igre, „mali arheolozi“ i dr.) te razgledati interaktivnu izložbu *Mirisi u rimskome gradu Andautoniji* u Interpretacijskome centru, neposredno uz arheološki lokalitet.

Do Ščitarjeva se najbrže stiže Radničkom cestom, preko Domovinskoga mosta (na drugome semaforu lijevo). Od centra Zagreba udaljeno je otprilike 15 min.

Pogled na Arheološki park Andautonija iz zraka

ŠIBENIK

PREDAVANJE ŠIBENSKE FORTIFIKACIJE U 16. I 17. STOLJEĆU – NOVE ZNANSTVENE SPOZNAJE I ISTRAŽIVANJA

Srijeda, 14. 10. 2015., u 18:30, Gradska knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik

PREDAVAČ: dr. sc. Ivo Glavaš, konzervator u
Konzervatorskom odjelu u Šibeniku

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Šibeniku

SUORGANIZATOR: Društvo za očuvanje šibenske baštine
„Juraj Dalmatinac“

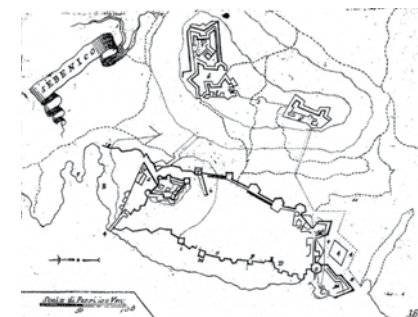
Dosadašnja istraživanja o šibenskim fortifikacijama odnosila su se uglavnom na pokušaje rekonstrukcije situacije iz razdoblja razvijenoga i kasnoga srednjeg vijeka te 15. stoljeća u kojem počinje mletačka dominacija nad šibenskom komunom. S obzirom na količinu izvorne građe i terenska istraživanja, u uvjetima kad su srednjovjekovne strukture dijelom duboko u arheološkome sloju, a bedemi u razdoblju austrijske vladavine gotovo u cijelosti srušeni, taj zadatak svodi se uglavnom na manje-više uspješne hipoteze. Međutim, razdoblje novoga vijeka i mletačko-turskih ratova pruža obilje arhivskih informacija i epigrafskih spomenika na temelju kojih je moguće prilično uspješno rekonstruirati faze utvrđivanja Šibenika u vrijeme bastionske izgradnje. Tomu periodu u literaturi nije poklonjena veća pozornost, štoviše, moglo bi se kazati da su neki problemi tek djelomično razjašnjeni. Ponajprije se to odnosi na ojačavanje postojećih srednjovjekovnih i kasnosrednjovjekovnih bedemā Šibenika te izgradnju bastiona Bernardi i bastiona sv. Katarine u istočnome dijelu grada. Dosad je posve neistražena i neobjavljena faza utvrđivanja i ojačavanja tvrđave sv. Mihovila u periodu uporabe topništva.

Arheološkim i konzervatorskim istraživanjima tvrđave Barone na nekadašnjem brdu Vidakuši utvrđena je ta starija faza tvrđave, a ostatci su

Arhivska fotografija dočeka cara Franje Josipa u Šibeniku 1875. godine na kojoj se vide obrambeni bedemi Šibenika i bastion Bernardi

nakon restauratorsko-konzervatorskih radova prezentirani. Sveobuhvatni program obnove i modernizacije šibenskih utvrda dovršen je u drugoj fazi Kandijškoga rata za vrijeme providura Bernarda (1656. – 1660.) kad je tvrđava Barone dobila današnji oblik, a kraj šibenskih Kopnenih vrata izgrađen je bastion Bernardi. Arheološka iskapanja koja su provedena na tvrđavi Barone i iskapanja koja se provode na tvrđavi sv. Ivana nakon dužega vremena na neki način predstavljaju pionirske zahvate na bastionskim utvrdama u Dalmaciji, a najveći je izazov prezentacija različitih faza tvrđavā od kojih su samo na tvrđavi sv. Ivana početnim konzervatorskim istraživanjima identificirane četiri.

Plan Šibenika s utvrdama iz izolarija Mari, Golfi, Isole, Spiagge, Porti, Citta, Fortezze, della Damazia, Ed Altri Luoghi Dell' Istria, Quarner, Dalmazia Albania Epiro, e Livadia Vincenza Coronellija

IMPRESUM

IZDAVAČ: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske

ZA IZDAVAČA: prof. Berislav Šipuš

GLAVNI UREDNIK: Sanja Šaban, d. i. a.

KOORDINACIJA: Anuška Deranja Crnokić

REDAKTURA: Gordana Jerabek

LEKTURA: Ana Vraneša

LIKOVNO OBLIKOVANJE I PRIJELOM: Kofein d.o.o.

TISAK: Printera grupa

NAKLADA: 1000

TISKANJE DOVRŠENO: 2015.

NASLOVNICA: Savski most, Zagreb, snimio Berislav Pavušek, 1935., MK - UZKB - F

SUDIONICI:

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE MINISTARSTVA KULTURE RH, MUZEJ MIMARA, MODERNA GALERIJA, TEHNIČKI MUZEJ ZAGREB, HRVATSKI ŽELJEZNIČKI MUZEJ, DRUŠTVO POVJESNIČARA UMJETNOSTI HRVATSKE, GRADSKI MUZEJ SISAK, GRADSKA GALERIJA STRIEGL, FOTOGALERIJA SISCIA OBSCURA, BRODOCENTAR SISAK d.o.o., MUZEJ BRODSKOG POSAVLJA, GRAD VELIKA GORICA, MUZEJ TUROPOLJA, GRADSKA KNJIŽNICA VELIKA GORICA, RKT ŽUPA POHODA BLAŽENE DJEVICE MARIJE - VUKOVINA, OGRANAK „SELJAČKE SLOGE“ BUŠEVEC, GRAD SAMOBOR, SAMOBORSKI MUZEJ, GALERIJA PRICA, KUD OŠTRC – RUDE, ZAVIČAJNI MUZEJ BENKOVAC, GRAD BENKOVAC, ODJEL ZA KULTURU GRADA RIJEKE, GIMNAZIJA KARLOVAC, ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU, DRUŠTVO ZA OČUVANJE ŠIBENSKE BAŠTINE „JURAJ DALMATINAC“, GLIPTOTEKA HAZU, PRO TORPEDO - RIJEKA, DANSKA AGENCIJA ZA KULTURU, VELEPOSLANSTVO KRALJEVINE DANSKE ZAGREB, DANSKI NACIONALNI MUZEJ, GRAD SPLIT, DANSKI NACIONALNI MUZEJ, PARK PRIRODE LONJSKO POLJE

